

วารสาร

เศรษฐกิจ

INDUSTRIAL ECONOMICS JOURNAL

อุตสาหกรรม

สำนักงาน
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม
OFFICE
OF INDUSTRIAL ECONOMICS

ปีที่ 9 ฉบับที่ 33 ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2556 ISSN : 1905-0992

จีน : ผลิตใบ สู่ผู้นำรุ่นที่ 5

เมืองคูเฝ้าแม่สอด-เมียวดี :

ควรปรับตัวรองรับการเปิด AEC อย่างไร

ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน

กับภาคอุตสาหกรรม

ISO 13485 สำคัญอย่างไร

กับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์การแพทย์

เปิดประตูสู่อินโดนีเซีย

อีกเป้าหมายหนึ่งของการลงทุนใน AEC

ธุรกิจโลจิสติกส์ 3PL

กับการค้าระหว่างประเทศ

สัมภาษณ์พิเศษ

อรรชกา สีบุญเรือง

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

บรรณาธิการ

จีน : ประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก (และจะเพิ่มความเป็นที่หนึ่งในอีกหลายเรื่องทั้งในปัจจุบันอันใกล้และอนาคตอีกไม่ไกล) ได้ปรับเปลี่ยนผู้นำสู่รุ่นที่ 5 เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่งที่เราจัดใหญ่นำเสนอท่านผู้อ่านในฉบับนี้

บทความพิเศษมีหลายเรื่องหลากรสไม่ว่าจะเป็น “เมืองคู่แข่งแม่สอด-เมียวดี : ควรปรับตัวรองรับการเปิด AEC อย่างไร” และเรื่อง “แนวโน้มการค้าชายแดนสดใ...โอกาสของภาคอุตสาหกรรมภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน” รวมทั้ง “ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนกับภาคอุตสาหกรรม” ตั้งคำถามกับ “ISO 13485 สำคัญอย่างไรกับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์การแพทย์” และ “โอกาสในการทำธุรกิจและแนวโน้มอุตสาหกรรมเคมีในประเทศไทย” หากตอบได้ในเล่มค่ะ

สัมภาษณ์พิเศษ ดร.อรรชกา สีบุญเรือง รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้บริหารหญิงแกร่งแถวหน้าของกระทรวงอุตสาหกรรม

สศอ.พบผู้ประกอบการพาไป “เปิดประตูสู่อินโดนีเซีย” และเกร็ดความรู้ “ธุรกิจโลจิสติกส์ 3PL กับการค้าระหว่างประเทศ”

ร่วมแสดงความยินดีกับ สศอ. ที่ได้รับรางวัลเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่นติดต่อกันถึง 2 ปีซ้อน

พบกันใหม่อีกครั้งในไตรมาสสุดท้ายของปี 2556 ค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี
บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ดร.สมชาย หานทิรัตน์
นายพิชัย ตั้งชนะชัยอนันต์
นายวิรัชศักดิ์ คุปประเสริฐ
นางสาวพนมาศ ช่วยนุกูล
นางสาววิรา ชาญสรณ์

นางเพ็ญวิภา ไตรศิริพานิช

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำเข้าและส่งออกอุตสาหกรรม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม
ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

บรรณาธิการบริหาร

นางวาริ จันทรันตร

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

คณะบรรณาธิการ

นางสาวสมพิศ นาคสุข, นางสาวอรุณภา พงศาปาน, นางนุติร เทียมเทียมรัตน์,
นางสาวชัตติยา วิสารัตน์, นายชัยพร มานะกิจจกมล, นายจักรพันธ์ เด่นดวงบริพันธ์,
นายกฤษฎา บุรณัฏ, นายบุญอนันต์ เศวตสิทธิ์

ออกแบบ/พิมพ์ : โรงพิมพ์ดอกเบญ

โทร. 0 2272 1169-72 โทรสาร 0 2272 1173

E-mail : dokbia1@hotmail.com

สารบัญ

3 เรื่องเด่นประจำฉบับ :

จีน : พลัดใบสู่ผู้นำรุ่นที่ 5

6 บทความพิเศษ

เมืองคู่แข่งแม่สอด-เมียวดี : ควรปรับตัวรองรับการเปิด AEC อย่างไร

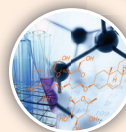
9 ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนกับภาคอุตสาหกรรม

12 ISO 13485 สำคัญอย่างไรกับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์การแพทย์

15 แนวโน้มการค้าชายแดนสดใ...โอกาสของภาคอุตสาหกรรมภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน

19 โอกาสในการทำธุรกิจและแนวโน้มอุตสาหกรรมเคมีในประเทศไทย

21 สัมภาษณ์พิเศษ :

อรรชกา สีบุญเรือง รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

24 ภาพแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรม :

ดัชนีอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 2 ของปี 2556

26 สศอ. พบผู้ประกอบการ :

เปิดประตูสู่อินโดนีเซีย อีกเป้าหมายหนึ่งของการลงทุนใน AEC

28 นานาสาระ :

สศอ. กับความสำเร็จ-รางวัลเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น 2 ปีซ้อน

29 OIE Club :

เวทีเปิดรับความคิดเห็นและร่วมสนุก

30 นานาสาระ :
ทำอย่างไรไม่เป็นโรคดับอีกเลย

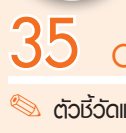
32 เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม :

ธุรกิจโลจิสติกส์ 3PL กับการค้าระหว่างประเทศ

34 รอบรู้อุตสาหกรรม :

กิจกรรมที่พามา

35 OIE Business Indicators :

ตัวชี้วัดและเชิงตัวชี้วัดเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม EWS-IE

จีนผลิตใบ ผู้นำรุ่นที่ 5

ชาอุทัย โฉลกคงถาวร

สำนักนโยบายอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

๕

ตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 1949 นั้น จีนมีผู้นำมาแล้วทั้งหมด 5 รุ่น โดยผู้นำรุ่นปัจจุบันมี นายสี จิ้นผิง ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี รวมถึงเลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน และนายหลี่ เค่อเฉียง ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจาก นายเวิน เจียเป่า โดยนายสี จิ้นผิง เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ต่อจากนายหู จิ่นเทา ซึ่งเป็นผู้นำรุ่นที่ 4 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) โดยในระหว่างการบริหารประเทศของนายหู จิ่นเทา จีนได้ดำเนินการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ 5 ปี ฉบับที่ 10 และ 11 (ระหว่างปี ค.ศ. 2001 – 2010) ซึ่งเน้นในเรื่องของการนำวิทยาศาสตร์มาพัฒนาประเทศ และมุ่งเป้าไปที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ส่งผลให้ GDP ของจีนขยายตัวอย่างรวดเร็วและสูงขึ้นที่สุดในโลกอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันจีนเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก รองจากสหรัฐฯ

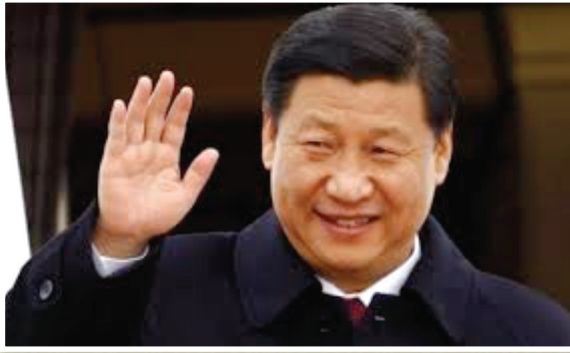
อย่างไรก็ดี ในปีนี้ (2013) เศรษฐกิจจีนได้เริ่มประสบภาวะชะลอตัวเป็นอย่างมาก ทำให้นักวิชาการด้านเศรษฐกิจทั้งหลายมองว่า ความร้อนแรงของเศรษฐกิจจีนที่ผ่านมาอาจมาถึงทางตัน หรือเดินทางมาถึงจุด ที่ต้องมีการปฏิรูประบบโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่อีกครั้ง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้ต่อไปในระยะยาว ซึ่งเรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นบททดสอบความสามารถในการบริหารประเทศ ที่เป็นยักษ์ใหญ่เบอร์สองของโลกอย่างจีน ของกลุ่มผู้นำรุ่นที่ 5 หรืออีกนัยหนึ่งบททดสอบดังกล่าวก็ถือว่าเป็นความท้าทายของกลุ่มผู้นำรุ่นที่ 5 เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนจะขอเสนอว่ากลุ่มผู้นำรุ่นที่ 5 ของจีน มีการนำนโยบายที่จะดำเนินงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงมีความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจ อาเซียน และไทยอย่างไร นอกจากนี้ประเทศไทยควรดำเนินการความสัมพันธ์กับรัฐบาลจีน ชุดปัจจุบันอย่างไร ซึ่งเมื่อเดือนธันวาคม 2554 นายสี จิ้นผิง ซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดีจีน ในขณะนั้นได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการมาแล้วในฐานะแขกของรัฐบาล ซึ่งในช่วงเวลาที่วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ฉบับนี้ตีพิมพ์น่าจะตรงกับช่วงเวลา ที่นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีนคนปัจจุบันจะเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาลเช่นกัน

“Chinese Dream” นโยบายของผู้นำจีนรุ่นที่ 5

ในช่วงที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ หาสเสียงนั้น ได้มีการนำคำว่า “Change” มาใช้เป็นนโยบายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งก็ถือได้ว่านโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงจนทำให้ชนะการเลือกตั้ง ขณะเดียวกันนายสี จิ้นผิง ก็ได้มีการนำคำว่า “Chinese Dream” (ความฝันของชาวจีน) มากล่าวเป็นครั้งแรกหลังเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่ของจีน ระหว่างพิธีเปิดการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ (National People’s Congress) ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2556 ซึ่งคำว่า “Chinese Dream” ที่นายสี จิ้นผิงกล่าวนั้น เป็นการเรียกร้องให้ชาวจีนทุกคนร่วมกันต่อสู้เพื่อนำพาประเทศสู่ยุค “Renaissance” หรือ ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการแบบเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นกับยุโรป ซึ่งชาวจีนจำเป็นต้องสานฝันของตนเองให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งคล้ายกับคำที่สหรัฐฯ มักพูดถึงความต้องการของประชาชนของตนเองว่า “American Dream” นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังให้ความสำคัญในเรื่องของการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม และปัญหาคอร์รัปชันอีกด้วย¹

¹ Phanuwat, (17 มีนาคม 2556) “ผู้นำจีนคนใหม่ประกาศพาชาติสู่ยุค ‘เรอเนสซองส์’ ” <http://news.voicetv.co.th/global/65557.html>

กลุ่มผู้นำรุ่นที่ 5 ของจีน (รูปซ้าย) นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดี และเลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน และ (รูปขวา) นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีน

นอกจากนี้ นายหลี่ เค่อเฉียง ยังได้มีการนำแผนการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดใหม่ ที่ไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ แต่จะมุ่งเน้นไปที่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งนายหลี่ เค่อเฉียง ได้ดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจหรือเขตการค้าเสรีขึ้น เช่น การก่อตั้งเขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ 2) การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการค้าบริการ เพื่อให้เป็นธุรกิจการค้าบริการสมัยใหม่ และ 3) การเปิดประตูสู่ภายนอก ที่ให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในจีนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจดังกล่าวของนายหลี่ เค่อเฉียง ได้รับการจับตามองเป็นอย่างมาก ซึ่งบริษัท Barclays Capital บริษัทยักษ์ใหญ่ด้านการเงินของอังกฤษ ได้เรียกนโยบายดังกล่าวว่า “**เศรษฐกิจหลี่ เค่อเฉียง**” (Likonomics)² ขณะเดียวกันรัฐบาลจีนยังได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ค.ศ. 2011 – 2015) โดยมุ่งเน้นในเรื่องการเติบโตอย่างยั่งยืน การลดช่องว่างการพัฒนาและความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม การลดการพึ่งพาการส่งออก และส่งเสริมให้มีการเพิ่มการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจีนให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน ในช่วงสภาวะที่ตลาดสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีนกำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจและการเงินอยู่ในขณะนี้

จีนกับสหรัฐฯ

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในยุคของนายหู จิ่นเทา กับนายบารัค โอบามา ทั้งในมิติด้านการเมืองและเศรษฐกิจนั้นเป็นในลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependent) และการถ่วงดุลอำนาจกัน (Balance of Power) โดยเฉพาะการสร้างอิทธิพลและการเข้ามามีส่วนร่วมในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะกับ

ASEAN ซึ่งถือว่าเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศของทั้งสองประเทศ ในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของเศรษฐกิจและการค้ากัน ทั้งสองฝ่ายก็มีประเด็นความขัดแย้งระหว่างกันอยู่หลายเรื่อง เช่น ปัญหาด้านการเงิน การปกป้องทางการค้า และการให้ความคุ้มครองนักลงทุนของแต่ละฝ่าย รวมถึงความเข้มงวดของสหรัฐฯ ในการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีไปจีน ตลอดจนปัญหาเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา โดยจะเห็นได้ว่าการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับหนึ่งและสองของโลกตามลำดับ จะส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียและทั่วโลกเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของเศรษฐกิจและการเมือง

อย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในยุคของนายสี จิ้นผิง กับนายบารัค โอบามา ได้มีสัญญาณเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น โดยเมื่อเดือนมิถุนายน 2556 ที่ผ่านมามีผู้นำทั้งสองฝ่ายได้เข้าร่วมการประชุม the 2nd China-U.S. Presidential Meeting ณ เมืองแรนโซ มิราจ, แคลิฟอร์เนีย สหรัฐฯ เพื่อหารือร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์และนโยบายด้านเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐฯ และจีน ซึ่งการประชุมข้างต้น ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้มีการส่งเสริม และผลักดันที่จะสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดสันติภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค³

จีนกับ ASEAN

ในช่วงที่ผ่านมาถึงแม้ว่าปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ระหว่างจีนและประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนภายใต้บริบททางการเมืองระหว่างประเทศจะมีความตึงเครียดเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นความขัดแย้งดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ กระทรวงการต่างประเทศไทย ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม High Level

² นางสาวบุษกร หลี (09 กรกฎาคม 2556) “เศรษฐกิจหลี่ เค่อเฉียง (Likonomics) กลายเป็นประเด็นร้อนในวงการจับตามองแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดใหม่ของจีน”, <http://www.thaibizchina.com>

³ “Xi Jinping and Obama Hold the Second China-U.S. Presidential Meeting,” Ministry of Foreign Affairs, the People’s Republic of China. 6 June 2013

Forum on the 10th Anniversary of ASEAN-China Strategic Partnership เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน – จีน จากการประชุมดังกล่าว นายหวัง อี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีน ได้กล่าวถึงความสำเร็จและพัฒนาการความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างอาเซียน-จีน รวมถึงความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วงวิกฤต ทั้งนี้ ในส่วนของปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ ได้มีการพูดคุยและปรึกษาหารืออย่างเป็นมิตรและเท่าเทียมกัน และย้ำความมุ่งมั่นของจีนที่จะปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea -DoC) โดยจีนตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับอาเซียนในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conducts –CoC) เพื่อทำให้เกิดความสงบสุข มิตรภาพ และการพัฒนาในทะเลจีนใต้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ภายใต้บริบทด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ อาเซียน-จีน ก็มีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างเป็นลำดับ โดยเมื่อปี พ.ศ. 2555 มูลค่าการค้ารวมจีน-อาเซียน มูลค่าสูงถึง 4 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ และการลงทุนจีน-อาเซียน มูลค่า 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างกันก็มีจำนวนมากถึง 15 ล้านคน⁴

ทั้งนี้ การที่จีนจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย “Chinese Dream” รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบาย “เศรษฐกิจหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” นั้น การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น รัฐบาลจีนจึงให้ความสำคัญกับนโยบายการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี (good-neighborliness policy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ASEAN เป็นอย่างมาก โดยในมิติด้านการค้านั้น จีนได้พยายามที่จะส่งเสริมและผลักดันให้ทั้งสองฝ่ายใช้ประโยชน์จากความตกลง China-ASEAN FTA ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงผลักดันให้การเจรจาในรอบ RCEP บรรลุผลได้ภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมี ASEAN เป็นแกนกลาง นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังได้ส่งเสริมให้มีการสร้างความเชื่อมโยงกับอาเซียนในด้านต่าง ๆ (ASEAN Connectivity) ได้แก่ ความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง การผลิต การจัดการด้านสถาบัน การแลกเปลี่ยนในระดับประชาชน ตลอดจนการจัดตั้งสถาบันการเงินของภูมิภาคเอเชีย เพื่อเป็นการยกระดับความสัมพันธ์อันดีระหว่างจีนกับอาเซียนในด้านต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็ง อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายต่อไป

จีนกับไทย

ตามที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญและส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชีย จึงได้ผลักดันการสร้าง ความเชื่อมโยงระหว่างจีนกับภูมิภาคอาเซียน โดยกำหนดให้เขตปกครอง

ตนเองทางซีเป็น “ประตูสู่อาเซียน” (โดยมีนครหนานหนิงเป็นเมืองเอก) ซึ่งในส่วนของประเทศไทยมีจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังจีน ในหลายเส้นทาง ได้แก่ เส้นทาง R8 (บึงกาฬ) R9 (มุกดาหาร) R12 (นครพนม) และ R13 (หนองคาย) ทั้งนี้เส้นทางทั้ง 4 เส้นทาง เป็นเส้นทาง Eastern Sub corridor ผ่าน สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม ก่อนเข้าสู่จีน⁵ ส่งผลให้ไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียน รวมถึงมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับจีน มีความได้เปรียบประเทศอื่นๆ ในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ รวมถึงยกระดับความสัมพันธ์กับจีนให้สูงขึ้น ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจจีน ตามแนวทาง “เศรษฐกิจหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ 1) ส่งเสริมและผลักดันเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย – จีนที่จังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เพื่อเป็นการเปิดช่องทางในการขยายสินค้าไทยเข้าสู่ตลาดจีน ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจหรือเขตการค้าเสรีของนายหลี่ เค่อเฉียง และ 2) การส่งเสริมให้นักลงทุนไทย เข้าไปลงทุนในจีนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ เมืองต่าง ๆ ในกวางซี ที่มีนิคมอุตสาหกรรมจีนตั้งอยู่ เช่น นครหนานหนิง และ นครฉงจัว ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพ เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาล อาหารแปรรูป และอุตสาหกรรมรถยนต์⁶ เป็นต้น รวมถึงส่งเสริมให้นักลงทุนไทยที่มีศักยภาพในเรื่องของธุรกิจการค้าบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจใหม่ที่รัฐบาลจีนให้การส่งเสริมเข้าไปลงทุนในจีน เพื่อเป็นการเพิ่มมิติในเรื่องการเข้าไปเปิดตลาดการค้าบริการในด้านต่าง ๆ ในตลาดที่มีผู้บริโภคใหญ่ที่สุดในโลกอย่างจีนในอนาคตต่อไป

ในภาพรวมแล้ว ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ควรมีการทำงานร่วมกันอย่างมีบูรณาการ ภายใต้บริบทการส่งเสริมความร่วมมือและการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจและการค้า การเมือง (Economy lead Politics) เป็นกลไกสำคัญที่ใช้ในการลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ระหว่างกัน ซึ่งไทยในฐานะประเทศที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับจีน สามารถที่จะแสดงบทบาทในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างอาเซียนกับจีน ในการยกระดับและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการยกระดับและส่งเสริมบทบาทอาเซียนในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบ FTA และกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาคต่อไป

⁴ ข่าวสารนิตเทศ : อาเซียนและจีนเข้าร่วมหารือในวาระครบรอบ 10 ปี การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (4 ส.ค. 2556), กระทรวงการต่างประเทศ

⁵ รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (GMS& PBG), โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมร่วมกับศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กันยายน 2552, บทที่ 6 หน้า 6-1 – 6-12

⁶ รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (GMS& PBG), โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมร่วมกับศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กันยายน 2552, บทที่ 6 หน้า 6-13

เมืองคู่แฝด แม่สอด-เมียวดี : ควรปรับตัวรองรับการเปิด AEC อย่างไร

อานนท์ เศรษฐกิจกร
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมภาค

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ตามแนวชายแดนที่มีความสำคัญหลายแห่ง เช่น แม่สอด-เมียวดี หอนงคาย-เวียงจันทน์ เชียงราย (เชียงของ)-บ่อแก้ว มุกดาหาร-สะหวันนะเขต กาญจนบุรี-ทวาย เป็นต้น ด้วยศักยภาพของเมืองเหล่านี้จึงถูกกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากการเชื่อมโยงการค้า การลงทุนกับเมืองในฝั่งตรงข้ามของประเทศเพื่อนบ้านอยู่เสมอ เช่น เมืองแม่สอด-เมียวดี ที่กำลังจะได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองคู่แฝด (Sister City) ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย และระเบียบ หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย โดยเฉพาะการสนับสนุนการย้ายฐานการผลิตอุตสาหกรรมจากไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย ซึ่งการผลักดันกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยในปัจจุบันได้รับความเห็นชอบจาก ครม. แล้วเมื่อ 21 มกราคม 2556 และอยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) พิจารณาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ตรวจสอบรายละเอียดให้สมบูรณ์อีกครั้งก่อนนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ไปประกาศใช้ หลังจากนั้นจะมีการนำเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอดมาดำเนินการในลำดับแรก นับเป็นความคืบหน้าอีกขั้นตอนหนึ่งที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด หลังจากตกผลึกมานานนับ 10 ปี สอดรับกับกระแสการเปิด AEC ในปี 2558 ซึ่งกำลังได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างแพร่หลาย

● เปิดศักยภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอด-เมียวดี

● เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอด

พื้นที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอดที่ได้รับการเห็นชอบจาก ครม. โดยมอบหมายให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่ง

ประเทศไทยเข้าพื้นที่จากกรมป่าไม้ประมาณ 5,600 ไร่ ครอบคลุมเขตตำบลแม่ปะ และตำบลท่าสายลวด จัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอดโดยไม่ให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการบูรณาการพัฒนาร่วมกันระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศใช้ดังกล่าวมาแล้วเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามนโยบายรัฐบาล เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอดจะประกอบไปด้วยศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจร วนอุทยาน นิคมอุตสาหกรรม โลจิสติกส์พาร์ค คลังสินค้าทัณฑ์บน ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านศุลกากร ศูนย์ขนส่ง และกระจายสินค้า (ICD) ที่อยู่อาศัยและการพาณิชย์ สวนสาธารณะ เป็นต้น

● เขตเศรษฐกิจพิเศษ เมียวดี (Myawadi Border Trade Zone)

พลเอกเต็งเส่ง ประธานาธิบดีเมียนมาร์ ได้ประกาศนโยบายพัฒนาประเทศสู่ผู้นำเศรษฐกิจอาเซียนโดยให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนรองรับ AEC ในปี 2558 และเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 19 แห่ง มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่จากกระทรวงที่เกี่ยวข้องสำรวจเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่างๆ ก่อนที่พลเอกเต็งเส่งจะขึ้นดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2556

เขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี อยู่ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์ 10 กิโลเมตร มีพื้นที่ 1,600 ไร่ ซึ่งเริ่มก่อสร้างอาคารคืบหน้าไปมากแล้ว นับเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งที่สองของเมียนมาร์ (แห่งที่ 1 อยู่ที่มูเซ ชายแดนจีน) มีพื้นที่พัฒนาแล้ว 460 ไร่ เป็นสำนักงานกระจายสินค้า ส่วนตรวจสอบสินค้า และช่องทางพิธีการทางศุลกากรครบวงจร 160 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและการพาณิชย์อีกประมาณ 300 ไร่ โดยยกให้เอกชน 5 ราย

รับสัมปทานดำเนินการ จุดเด่นคือ เขตนี้มีค่าแรงถูกมากประมาณ 100 บาท ต่อวันเท่านั้น แต่ยังคงพึ่งพากระแสไฟฟ้าจากไทย (เขื่อนภูมิพล)

• การเชื่อมโยงการค้า ไทย (แม่สอด)-เมียนมาร์

โดยศักยภาพของเมืองแม่สอด ณ ปัจจุบันจะมีความได้เปรียบการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าการค้ากับกรุงเทพมหานคร หรือพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย เนื่องจากการค้าจากแม่สอดไปเมืองย่างกุ้งมีระยะทางเพียง 440 กิโลเมตร แต่การเดินทางไปยังกรุงเทพมหานครมีระยะทางมากกว่า 500 กิโลเมตร ดังนั้นเส้นทางการค้าของแม่สอดจึงมุ่งสู่การค้ากับเมียนมาร์ โดยเฉพาะเมืองย่างกุ้งซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าของเมียนมาร์เป็นหลัก

• รูปแบบการค้า ไทย-เมียนมาร์

การค้าระหว่าง ไทย-เมียนมาร์ มี 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

• การค้าขายแดน แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

- 1) การค้าในระบบหรือค้าบนดิน ต้องเสียภาษีถูกต้องตามกฎหมาย
- 2) การค้านอกระบบหรือการค้าใต้ดิน ไม่มีการเสียภาษีศุลกากร หรือเรียกว่าสินค้าลอยน้ำ
- 3) การค้าผ่านแดนเป็นการค้าระหว่างไทยกับประเทศที่ 3 ผ่านชายแดนเมียนมาร์ เช่น อินเดีย จีน บังคลาเทศ เป็นต้น

• การค้าระหว่างประเทศ

- 1) การค้าในระบบ หรือการค้าปกติ (Normal Trade) โดยมีการทำสัญญาซื้อขายและเปิด L/C
- 2) การค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) แยกเป็น 2 รูปแบบ คือ
 - การค้าระหว่างบริษัทต่างชาติดกับเอกชนเมียนมาร์ โดยบริษัทต่างชาติต้องนำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์ ในมูลค่าเท่ากับสินค้าที่ส่งเข้ามาในเมียนมาร์ มีการชำระเงินโดยเปิด L/C
 - การค้าระหว่างเอกชนต่างชาติกับรัฐวิสาหกิจเมียนมาร์ซึ่งไม่ต้องเปิด L/C แต่ให้ชำระค่าสินค้าผ่านธนาคารกลางของเมียนมาร์
- 3) การค้าแบบขายฝาก (Sale on Consignment Basis) บริษัทต่างชาติสามารถส่งสินค้าให้กับเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจเมียนมาร์เพื่อการฝากขาย
- 4) การค้าแบบนำเข้าก่อนส่งออกภายหลัง เป็นรูปแบบที่บริษัทต่างชาติจะส่งสินค้าเข้าไปในเมียนมาร์ก่อน แล้วบริษัทผู้นำเข้าในเมียนมาร์ค่อยส่งสินค้าของเมียนมาร์ออกไปขายให้บริษัทต่างชาติ ในมูลค่าที่เพิ่มขึ้น 10%

• โอกาสทางการค้าการลงทุนไทยในเมียนมาร์

การที่เมียนมาร์จะเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ในปี 2556 และการเปิดประเทศเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับนานาประเทศจะทำให้โอกาสทางการค้า และการลงทุนต่างๆ ขยายตัวมากขึ้นในอนาคตตามศักยภาพ และความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านอยู่ระหว่างเริ่มต้นโครงการตลอดจนการพัฒนากระบวนสายส่งพลังงานต่างๆ สู่พื้นที่ทั่วประเทศ
- การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในพื้นที่เมืองคู่แฝดเพื่อให้อุตสาหกรรมรองรับการค้า การลงทุน และรองรับการเปิด AEC ในปี 2558 ซึ่งคาดว่าจะการค้า การลงทุนจะขยายตัวมากขึ้นหลายเท่า
- การขยายตัวของการค้า การลงทุนสู่พื้นที่ตอนในของเมียนมาร์ เนื่องจากปัจจุบันสินค้าไทยจะกระจายอยู่ทางตอนใต้ของประเทศเมียนมาร์โดยมีย่างกุ้งเป็นศูนย์กลางหลัก แต่พื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือยังกระจายไม่ทั่วถึงอีกประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศจึงมีสินค้าจากจีนเข้ามาครอบครองตลาดส่วนนี้แทน
- สินค้าไทยที่มีโอกาสเติบโตในเมียนมาร์นอกจากสินค้าอุปโภคบริโภค อาหาร และเครื่องดื่มแล้ว ยังมีสินค้าจำพวกเครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุก่อสร้าง ปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ยาปราบศัตรูพืช) เทคโนโลยีการผลิตก่อนเก็บเกี่ยว และหลังเก็บเกี่ยว อัญมณี สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ วัสดุก่อสร้าง แปรรูปอาหาร และเครื่องดื่ม ผงชูรส เครื่องดื่มบรรจุกระป๋อง และบริการท่องเที่ยวที่พัก โรงแรม เป็นต้น ส่วนศักยภาพของการลงทุนในพม่า ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับไม้ อัญมณี ก๊าซ น้ำมัน และเกษตรแปรรูป
- การเชื่อมโยงการค้าการลงทุนจากชายแดนเมืองคู่แฝดสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และในอนุภูมิภาค

• อุปสรรคทางการค้าและการลงทุน

- ณ ปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคทางการค้า การลงทุนระหว่างไทยกับเมียนมาร์อยู่หลายประเด็น เช่น
- กฎหมาย ระเบียบทางการค้า การลงทุน การเงินการธนาคารในเมียนมายังไม่เป็นสากล และยังไม่เป็นที่ยอมรับของนักลงทุน อาจมีค่าใช้จ่ายนอกระบบ หรือระบบการเรียกเก็บภาษีไม่เท่าเทียมกัน
 - ระบบการเงินของเมียนมายังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการค้า ได้แก่ การเปิด L/C เพื่อนำเข้าสินค้าต้องเป็นเงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น โดยกำหนดเพดานนำเข้าไม่เกินปีละ 50,000 ดอลลาร์ต่อบริษัท เท่านั้น การเปิด L/C เพื่อทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศจะต้องติดต่อผ่าน Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) เพียงแห่งเดียว
 - ระบบธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล และฐานะของธนาคารยังไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ทำให้ค่าเงิน

จำกัดเสถียรภาพสูงกว่าความเป็นจริง อัตราทางการเงินจะเป็นไปตามประกาศของ Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) การชำระค่าสินค้าส่วนใหญ่ระหว่างไทย-เมียนมาร์ เป็นการชำระนอกระบบ (โพยกัน) ส่วนที่เหลือชำระด้วยเงินบาทและเงินจ๊าด (Kyat)

- นโยบายค่าแรง 300 บาท ของไทยอาจทำให้แรงงานในพื้นที่ชายแดนขาดแคลนเพราะมีโอกาสที่แรงงานพม่าจะทะลักเข้าไปในพื้นที่ชั้นในของไทย เพราะในเขตชายแดนมีค่าแรงเพียงวันละประมาณ 60-100 บาท เท่านั้น
- โครงสร้างพื้นฐานของเมียนมายังขาดแคลนอยู่มาก โดยเฉพาะระบบโลจิสติกส์ และระบบสายส่งพลังงานไฟฟ้า

• แนวทางการปรับตัวรองรับ AEC ของเขตเศรษฐกิจพิเศษของ เมืองคูเฝด แม่สอด-เมียวดี

ด้วยกระแสการเปิด AEC ในปี 2558 ทุกภาคส่วนได้มีการเตรียมปรับกลยุทธ์การค้าการลงทุนในพื้นที่ และการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ผ่านไปตามแนวเส้นทางเศรษฐกิจสู่จุดหมายปลายทาง เช่น เมียนมาร์ อินเดีย จีน บังคลาเทศ เวียดนาม เป็นต้น โดยรัฐบาลเมียนมาร์ได้สนองตอบการค้าเสรีโดยประกาศยกเลิกมาตรการห้ามนำเข้าสินค้า 15 รายการ ได้แก่ ผงชูรส น้ำหวาน เครื่องดื่ม ขนมันปิ้งกรอบ หมากฝรั่ง ผลไม้สด ขนมันเค็ม ขนมันเวเฟอร์ อาหารกระป๋อง บะหมี่สำเร็จรูป เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลิตภัณฑ์พลาสติก และสินค้าที่ควบคุมโดยกฎหมายอื่น หลังจากประกาศห้ามนำเข้ามานานกว่า 10 ปี ซึ่งสินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นที่นิยมในเมียนมาร์ โดยเฉพาะน้ำหวาน เครื่องดื่มกระป๋อง อาหารกระป๋อง รวมทั้งผงชูรส

สำหรับแนวทางการปรับตัวทางการค้า การลงทุนกับเมียนมาร์เพื่อรองรับการเปิด AEC ในปี 2558 มีแนวทางโดยสรุป ดังนี้

- 1) การลงทุนในเมียนมาร์ต้องมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน โดยศึกษาข้อมูลจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission-MIC) และคณะกรรมการการลงทุนต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Commission-FIC)
- 2) ศึกษาแนวทางการปรับตัวรองรับการพัฒนาระบบการเงิน การธนาคารของเมียนมาร์ ที่จะพัฒนาสู่ระบบสากล
- 3) การสร้างความเข้มแข็งแก่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยการสร้างตราสินค้า (Brand) ของตัวเองเพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

4) การสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตที่มีเอกลักษณ์ ยากต่อการลอกเลียนแบบ และมี Knowhow เป็นของตัวเอง

5) การบริหารจัดการส่งมอบสินค้าเชิงคุณภาพที่รวดเร็ว (Just in Time) โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุน ความสะดวก รวดเร็ว ทันเวลา และสินค้ามีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้า

6) การวางตำแหน่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าการเดินทาง และการท่องเที่ยว (Trade and Travel) โดยมีแม่สอดเป็นศูนย์กลางการนำเข้า-ออก โดยเฉพาะสินค้าเกษตร อาหาร และสินค้าอุปโภคบริโภคของอาเซียน ภายใต้การบริหารจัดการเชิงคุณภาพ

7) การศึกษากฎหมาย และระเบียบต่างๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ อาทิ กฎหมายการลงทุน อัตราภาษี (การเสียภาษี และการขอคืน) อัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ เพราะกฎ และระเบียบค่อนข้างมีรายละเอียดปลีกย่อยจำนวนมาก และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย หรืออาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว

8) การสร้างพันธมิตรทางการค้าการลงทุน (Business Matching) โดยร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน องค์กรท้องถิ่น และอื่นๆ ในการร่วมลงทุนการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการสร้างความตระหนักรู้ และเผยแพร่สื่อสารด้านเทคโนโลยี องค์ความรู้ทางการค้าการลงทุนต่างๆ ระหว่างกัน ตลอดจนการหาแนวทางการลงทุนตามพันธสัญญา (Contract Farming) ในสาขาการเกษตรที่เมียนมาร์มีศักยภาพสูงมาก เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพมาตรฐาน

9) การพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าเชิงคุณภาพในทุกๆ ระบบ ซึ่งจะมีความสำคัญต่อการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และในระดับสากล เพื่อสอดคล้องรองรับกฎระเบียบ และมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศต่างๆ ด้วย

10) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากสภาพถนนยังไม่มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าเข้าสู่พื้นที่ชั้นใน ทำให้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นแก้ว หรือขวดอาจแตกหักเสียหายง่ายควรเน้นปรับปรุงเป็นบรรจุภัณฑ์ประเภทกระป๋อง พลาสติก หรือบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ที่มีความเหมาะสม และไม่ควรเปลี่ยนตราสินค้าที่แปลกตาไปจากที่คุ้นเคยของลูกค้าเพราะอาจเข้าใจว่าเป็นของปลอม

อ้างอิง :

- โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองคูเฝด (สปป.ลาว พม่า และกัมพูชา) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กันยายน 2555
- การศึกษา และติดตามการเชื่อมโยงเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน กับภาคอุตสาหกรรม

ศศิมา วงษ์เสรี
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

ประเทศไทยมีการใช้พลังงานมากกว่าที่ผลิตได้ในประเทศ โดยข้อมูลจากธนาคารโลกระบุชี้ว่า ประเทศไทยมีการนำเข้าพลังงานสุทธิมากกว่าร้อยละ 40 ของพลังงานที่ใช้มาโดยตลอด¹ แม้ว่าสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจะมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองในภูมิภาคต่างๆ ทำให้แนวโน้มความต้องการใช้พลังงานเติบโตอย่างมากในอนาคต ซึ่งสะท้อนถึงการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ อันเป็นสาเหตุของปัญหาความมั่นคงด้านพลังงานในระยะยาว

ภาคอุตสาหกรรมเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีการใช้พลังงานมากที่สุดของประเทศไทย และมีแนวโน้มการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2551 ภาคอุตสาหกรรมมีการใช้พลังงานสูงถึง 24 ล้านตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ และเพิ่มเป็น 26.7 ล้านตันเทียบเท่าน้ำมันดิบในปี 2555 คิดเป็นประมาณร้อยละ 36.9 ของการใช้พลังงานรวมทั้งประเทศต่อปี ด้วยเหตุนี้ ภาคอุตสาหกรรมจึงเป็นสาขาเศรษฐกิจที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์พลังงานหลักในตลาดโลกมากกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทนมากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ

ตารางที่ 1 การใช้พลังงานจำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ

(หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ, %)

ปี					
สาขา	2551	2552	2553	2554	2555
เกษตรกรรม	3,446	3,477	3,499	3,686	3,790
%	5.2	5.2	5	5.2	5.2
เหมืองแร่	121	110	123	130	117
%	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
อุตสาหกรรมการผลิต	24,195	23,798	25,281	24,614	26,673
%	36.7	35.7	36	34.9	36.4
การก่อสร้าง	105	152	167	112	120
%	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
บ้านอยู่อาศัย	9,958	10,089	10,963	11,040	11,083
%	15.1	15.1	15.6	15.6	15.1
ธุรกิจการค้า	5,041	4,940	5,621	5,511	5,303
%	7.7	7.4	8	7.8	7.2
การขนส่ง	23,024	24,132	24,594	25,469	26,230
%	34.9	36.2	35	36.1	35.8
รวม	65,890	66,698	70,248	70,562	73,316

ที่มา : สถิติพลังงานของประเทศไทย(เบื้องต้น) ปี 2555, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ตารางที่ 12

¹ Energy imports, net (% of energy use), The World Bank Data. data.worldbank.org

แม้ว่าความพยายามในการผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมหันมาใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ทำให้สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 16 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 21.1 ในปี พ.ศ. 2555 แต่สัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติและไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมยังคงขยายตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะสัดส่วนการใช้ไฟฟ้า จากร้อยละ 19.8 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 25.9 ในปี พ.ศ. 2555 อันเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคอุตสาหกรรมขยายตัวจาก 6.2 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 7 ในปี พ.ศ. 2555² ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก และการผลิตไฟฟ้ายังคงเป็นตัวแปรสำคัญต่อการผลิตภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 2 การใช้พลังงานในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามประเภท

หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ

ปี	ถ่านหิน	น้ำมันสำเร็จรูป	ก๊าซธรรมชาติ	ไฟฟ้า	พลังงานหมุนเวียน	พลังงานหมุนเวียนดั้งเดิม	รวม
2551	7,744	2,812	2,499	4,793	3,855	2,492	24,195
%	32	11.6	10.3	19.8	16	10.3	
2552	7,493	2,564	2,308	4,739	4,134	2,560	23,798
%	31.5	10.8	9.7	19.9	17.4	10.7	
2553	8,240	2,604	2,171	5,318	4,533	2,415	25,281
%	32.6	10.3	8.6	21	17.9	9.6	
2554	7,201	2,750	2,447	5,294	4,554	2,368	24,614
%	29.3	11.2	9.9	21.5	18.5	9.6	
2555p	5,794	3,931	2,884	6,895	5,631	1,538	26,673
%	21.7	14.7	10.8	25.9	21.1	5.8	

ที่มา : สถิติพลังงานของประเทศไทย (เบื้องต้น) ปี 2555, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ตารางที่ 14

สถานการณ์ที่ผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติพม่าประกาศหยุดส่งก๊าซธรรมชาติให้ประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อปรับปรุงระบบการผลิตระหว่างวันที่ 5-14 เมษายน พ.ศ. 2556 และทำให้ประเทศไทยต้องหาแนวทางรับมือการขาดแคลนไฟฟ้าซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิต เป็นสัญญาณที่ทำให้ทุกภาคส่วนต้องหาแนวทางแก้ไขในระยะยาว โดยเฉพาะผู้ผลิตภาคอุตสาหกรรม แม้ว่าการแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้า โรงงานต่างๆจะสามารถวางแผนการผลิตเพื่อลดการใช้ไฟฟ้าในช่วงระยะเวลาการหยุดส่งก๊าซธรรมชาติดังกล่าว แต่การปรับเปลี่ยนแผนการผลิตบ่อยครั้ง อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างมหาศาล ทั้งการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออก รวมทั้งแผนการลงทุนในระยะยาว ดังนั้นการดำเนินมาตรการเพื่อผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนสำหรับภาคอุตสาหกรรมจึงถือเป็นมาตรการที่สำคัญทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ปัจจุบันโรงงานผลิตไฟฟ้าในประเทศไทยของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) มีจำนวน 39 แห่ง ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานความร้อน พลังงานความร้อนร่วม พลังงานน้ำ พลังงานทดแทน และดีเซล รวมกำลังการผลิต 15,000 เมกะวัตต์ ซึ่งการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีกำลังการผลิตน้อยที่สุดโดยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2554 มีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนเพียงร้อยละ 0.02 ของกำลังการผลิตไฟฟ้ารวม ในขณะที่การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานอื่นสูงถึงร้อยละ 45.90 และมีการซื้อไฟฟ้าจากเอกชนและต่างประเทศรวมร้อยละ 54.08 ของกำลังการผลิตรวม³ ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศไทยลดการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า

² ข้อมูลจากตารางที่ 4.1 ของรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไตรมาสที่ 4/2555 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

³ ข้อมูลจากกองสารสนเทศ ฝ่ายสื่อสารองค์กร กฟผ. อ้างแล้วใน <http://www.egat.co.th>

จากต่างประเทศได้ เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากทรัพยากรพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาผลิตกระแสไฟฟ้าซึ่งมีอยู่อย่างเหลือเฟือ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ชยะ และชีวมวล ด้วยเหตุนี้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในประเทศไทยจึงมีแนวโน้มดีขึ้น จากสถิติจำนวนโรงงานไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กที่ใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2555 ทั้งที่เริ่มจำหน่ายไฟฟ้าให้ กฟผ. แล้ว และกำลังมีการดำเนินการขออนุญาต มีจำนวน 90 แห่ง กำลังการผลิตรวม 4,437 เมกะวัตต์ เป็นโรงงานผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ 7 แห่ง ชีวมวล 35 แห่ง ชยะ 3 แห่ง พลังงานลม 42 แห่ง และพลังงานอื่น 3 แห่ง

ตารางที่ 3 สรุปสถานการณ์การรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP จำแนกตามประเภทเชื้อเพลิง (กฟผ.) ณ เดือนธันวาคม 2555

ประเภทเชื้อเพลิง/ เทคโนโลยี		ขายไฟฟ้าเข้าระบบแล้ว			รวมทั้งหมด		
		จำนวน (ราย)	กำลังผลิต ติดตั้ง (MW)	ปริมาณพลังไฟฟ้า เสนอขาย (MW)	จำนวน (ราย)	กำลังผลิต ติดตั้ง (MW)	ปริมาณพลังไฟฟ้า เสนอขาย (MW)
เชื้อเพลิงนอกกรอบ							
1	พลังงานแสงอาทิตย์	2	90.413	85.00	7	447.57	436.00
2	ก๊าซชีวภาพ	0	-	-	0	-	-
3	ชีวมวล	24	663.00	402.60	35	1,070.00	702.60
4	ชยะ	0	-	-	3	180.00	163.00
5	พลังน้ำ	1	13.26	12.20	1	13.26	12.20
6	พลังลม	1	103.50	90.00	43	2,673.00	2,437.10
7	อื่นๆ	3	53.85	38.72	3	53.85	38.72
รวมเชื้อเพลิง นอกกรอบ		31	924.023	628.523	92	4,437.68	3,789.623

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

จากศักยภาพด้านพลังงานทดแทนของประเทศไทยดังกล่าว หากมีการสนับสนุนทั้งทางด้านเทคโนโลยีและเงินทุนอย่างเหมาะสม โรงงานไฟฟ้าเอกชนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมให้มีการใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีพื้นที่หลายจังหวัดที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมการใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนหลายแห่งโดยเฉพาะจังหวัดที่มีความพร้อมด้านสายส่งอยู่แล้ว⁴ เช่น จังหวัดนครราชสีมาเป็นที่ตั้งของโรงงาน 7,570 แห่งและมีโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทนทั้งที่เริ่มขายไฟฟ้าให้ กฟผ. แล้วและอยู่ระหว่างการขออนุญาต จำนวน 42 แห่ง พื้นที่ศักยภาพอีกแห่งคือจังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง มีโรงงานขนาดใหญ่ 1,627 แห่ง มีโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำนวน 5 แห่ง เป็นต้น ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมควรมีการเร่งออกใบอนุญาตให้โรงงานไฟฟ้าที่กำลังดำเนินการขออนุญาตสามารถเริ่มดำเนินการได้ และควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนได้

นอกจากนี้ นโยบายการสนับสนุนให้มีตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าจากพืชพลังงานของรัฐบาล⁵ จะเป็นกลไกหลักที่จะเพิ่มศักยภาพในการใช้พลังงานทดแทนภายในประเทศเพื่อผลิตไฟฟ้าแทนการนำเข้า ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมควรมีการดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน เพื่อกระตุ้นให้โรงงานอุตสาหกรรมหันมาใช้เครื่องจักรไฟฟ้าทดแทนเครื่องจักรที่ใช้ น้ำมันสำเร็จรูปและถ่านหินมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดการก่อมลพิษและประหยัดการนำเข้าก๊าซธรรมชาติอีกด้วย

⁴ ข้อมูลจำนวนโรงงานจากศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม และข้อมูลจำนวนโรงไฟฟ้าเอกชนที่ใช้พลังงานทดแทนจากสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

⁵ ข้อมูลจากมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ <http://www.eppo.go.th/nepc/kpc/kpc.htm>

ISO 13485 สำคัญอย่างไร กับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์การแพทย์

สุภาภรณ์ วิไลเรืองสุวรรณ
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของเอเชีย (Medical Hub) กระทรวงอุตสาหกรรมจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้มีศักยภาพในการแข่งขันรองรับความต้องการทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยมีการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์กว่า 20,000 ล้านบาท โดยมีอัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 ต่อปี ขณะเดียวกันหากดูตัวเลขการส่งออกวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์พบว่าประเทศไทยก็มีความสามารถในการส่งออกปีละกว่า 17,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตามวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ไทยผลิตส่วนใหญ่เป็นการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีในระดับไม่สูงมากนัก โดยเน้นการผลิตที่ใช้วัตถุดิบที่มีในประเทศเป็นหลัก ได้แก่ ยางและพลาสติก ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้รับการยอมรับในวงการแพทย์และพร้อมที่จะนำไปจัดจำหน่ายต่อไป

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ประกอบการทั้งที่เป็นผู้ผลิตและผู้นำเข้าเครื่องมือแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่า 400 โรงงาน ส่วนใหญ่ผลิตเครื่องมือแพทย์พื้นฐานโดยใช้แรงงานในการประกอบผลิตภัณฑ์จำนวนมาก อาทิเช่น ชุดสายถ่ายเลือด ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง เตียงและรถเข็นผู้ป่วย สำหรับเครื่องมือแพทย์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง เช่น เครื่องตรวจวัดคลื่นหัวใจ เครื่องตรวจวัดคลื่นสมอง และเครื่อง

เอ็กซเรย์ ยังต้องนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเหล่านี้มากขึ้น ซึ่งคาดว่าแนวโน้มการใช้เครื่องมือแพทย์จะเพิ่มมากขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี อันเป็นผลมาจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทุกปีและประกอบกับมีชาวต่างชาติเข้ามารักษาและบำบัดในประเทศไทย เพิ่มมากขึ้น

มาตรฐาน ISO 13485 เป็นมาตรฐานที่ให้การยอมรับในระดับสากลสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะนำมาตรฐานนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารคุณภาพ ที่จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์มีความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้ใช้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัย

มาตรฐาน ISO 13485 คืออะไร?

ISO 13485 เป็นระบบมาตรฐานการจัดการด้านคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบ พัฒนา ผลิต และ ขาย เครื่องมือทางการแพทย์ ข้อกำหนดของระบบนี้มีการนำไปใช้ในระดับนานาชาติ เช่น ยุโรป แคนาดา ออสเตรเลีย โดย ISO 13485 ได้ยึดตามกระบวนการของ ISO 9001:2008 และมาตรฐานของระบบบริหารที่พัฒนาขึ้นสำหรับผู้ผลิตอุปกรณ์การแพทย์ วัตถุประสงค์หลักของมาตรฐานนี้ คือ การควบคุมอุตสาหกรรมด้านอุปกรณ์การแพทย์ตามมาตรฐานสากล

มาตรฐานนี้ประกอบด้วยข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการผลิต ติดตั้ง และให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย:

- การใช้งานระบบบริหารคุณภาพที่ผ่านการปรับปรุงหลายประการ
- แนวทางในการพัฒนาและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยแนวทางการบริหารความเสี่ยง
- การยืนยันกระบวนการ
- การปฏิบัติตามข้อกำหนดและข้อบังคับ
- ระบบการติดตามและเรียกคืนผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของข้อกำหนด

ข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO 13485 จะประกอบด้วยข้อกำหนดหลักๆ ทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่

1. ขอบเขตของมาตรฐาน
2. การอ้างอิงกฎเกณฑ์
3. คำศัพท์ และความหมาย
4. ระบบบริหารคุณภาพ
5. ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร
6. การจัดการทรัพยากรการทำให้เกิดผลิตภัณฑ์
7. การทำให้เกิดผลิตภัณฑ์
8. การวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุง

หากพิจารณาโครงสร้างของข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO 13485 จะเห็นได้ว่าเหมือนกับข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO 9001 แต่มาตรฐาน ISO 13485 จะมีข้อกำหนดย่อยที่เพิ่มเติมเข้ามาสำหรับเครื่องมือแพทย์โดยเฉพาะในข้อกำหนดหลักที่ 7 การทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ ดังนั้นในการจัดทำระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 13485 ก็เท่ากับองค์กรนั้นได้จัดทำระบบมาตรฐาน ISO 9001 ไปพร้อม ๆ กันด้วย

ทั้งนี้ เนื้อหาของข้อกำหนดหลักในส่วนที่ 1 ถึงส่วนที่ 3 จะเป็นเนื้อหาทั่วไป ไม่มีการระบุว่าจะต้องทำอะไรบ้างโดยจะเริ่มต้นข้อกำหนดที่องค์กรจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องตั้งแต่ข้อกำหนดหลักที่ 4 ระบบบริหารคุณภาพ เป็นต้นไป

อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ของกลุ่มประเทศอาเซียนที่สำคัญ

จากข้อมูลพบว่าประเทศกลุ่มประเทศอาเซียนที่สำคัญในเชิงมูลค่าของตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ 5 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และ ไทย โดยที่ประเทศสิงคโปร์มีลักษณะเป็นประเทศผู้ค้าคนกลางของภูมิภาคที่มีมูลค่าการนำเข้าและส่งออกเครื่องมือแพทย์ที่สูงกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนอื่นๆ อยู่มาก ในปี 2554 มูลค่าการค้ารวม มูลค่าการนำเข้า และมูลค่าการส่งออกของวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ในประเทศกลุ่มอาเซียน โดยไม่รวมประเทศสิงคโปร์ แบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ได้ดังนี้

1. เครื่องมือครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ประเทศไทยมีมูลค่า 8 พันล้านบาทต่อปี

ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่า 1.67 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดได้แก่ประเทศมาเลเซียมีมูลค่า 4.44 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่า 0.80 พันล้านบาทต่อปี

2. วัสดุทางการแพทย์ ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ประเทศมาเลเซียมีมูลค่า 26.28 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่า 4.43 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดได้แก่ประเทศมาเลเซียมีมูลค่า 122.08 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่า 5.61 พันล้านบาทต่อปี

3. รีโอเจนต์และชุดตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ประเทศไทยมีมูลค่า 247.43 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้าน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่า 10.08 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดได้แก่ประเทศอินโดนีเซียมีมูลค่า 9.17 พันล้านบาทต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดได้แก่ประเทศฟิลิปปินส์ มีมูลค่ากว่าหนึ่งล้านบาทต่อปี

สำหรับประเทศไทยมีการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์จากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับหนึ่งมีมูลค่ากว่า 9.10 พันล้านบาท รองลงมาเป็นประเทศญี่ปุ่นมูลค่า 3.75 พันล้านบาท และประเทศเยอรมนีมูลค่า 3.50 พันล้านบาท ตามลำดับ และตลาดส่งออกวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับหนึ่งมีมูลค่า 24.33 พันล้านบาท อันดับที่สองคือประเทศญี่ปุ่นมูลค่า 12.10 พันล้านบาท และอันดับสามคือประเทศเยอรมนีมูลค่า 7.82 พันล้านบาท ตามลำดับ

แผนการรวมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 เป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันในตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์โดยตรงภายในประชาคมอาเซียน เนื่องจากในปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในประชาคมอาเซียนยังมีมาตรฐานและศักยภาพในการผลิตที่ต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล ดังนั้นการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมจึงทำให้ทุกประเทศต่างตื่นตัวในด้านการยกระดับมาตรฐานและศักยภาพการผลิตของตนให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ISO 13485 เหมาะกับใครบ้าง?

- บริษัทที่ปัจจุบันผลิตเครื่องมือแพทย์ที่มีชื่อตราสินค้าเฉพาะ และต้องการส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรป
- บริษัทออกแบบ ผลิต และประกอบเครื่องมือวินิจฉัยโรค
- บริษัทผลิตส่วนประกอบเครื่องมือแพทย์
- บริษัทผลิตเครื่องมือวินิจฉัยโรคที่ต้องการสร้างความแตกต่าง และเตรียมพร้อมสำหรับกฎข้อบังคับ in vitro diagnostic medical devices (IVD) เพื่อจำหน่ายในสหภาพยุโรป

กระบวนการยื่นขอจดทะเบียน ISO 13485

ระบบบริหารงานคุณภาพ เป็นข้อกำหนดที่องค์กรแสดงความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของลูกค้าทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ หรืองานบริการ และยังใช้เป็นกรอบสำหรับตรวจสอบผลการบริหารงานทั้งระบบ ด้วยการตรวจสอบโดยบุคลากรภายในองค์กรเองเรียกว่า Internal Audit (IA) และการตรวจสอบโดยบุคลากรภายนอกเรียกว่า External Audit (EA) มาตรฐานซึ่งมีกระบวนการจดทะเบียนประกอบด้วยขั้นตอนสามขั้นต่อไปนี้

- ขอสมัครจดทะเบียนโดยตอบแบบสอบถามในการสมัคร
- หน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล (National Quality Assurance Certification Services : NQA) รับให้คำปรึกษา

วางระบบมาตรฐานและทำการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน ISO 13485 องค์กรจะต้องสามารถแสดงการดำเนินงานด้วยระบบการบริหารคุณภาพอย่างเต็มรูปแบบเป็นเวลอย่างน้อยสามเดือน โดยการจะจัดเตรียมเอกสารและแผนการดำเนินการของบริษัท รวมทั้งจะต้องผ่านการตรวจสอบภายในองค์กรแบบครบวงจร

- เมื่อผ่านกระบวนการประเมินจากที่ปรึกษาหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล ทาง NQA มอบสิทธิในการจดทะเบียนเพื่อให้องค์กรเป็นผู้ควบคุมมาตรฐานต่อไป การรักษามาตรฐานนั้นทำได้โดยการเยี่ยมชมประจำปีและทำการตรวจสอบรับรองมาตรฐานใหม่ ทุกๆ สามปี

การได้รับการรับรองระบบการจัดการคุณภาพตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องหรือความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เหมาะสม สนองตอบความต้องการของลูกค้า ตลอดจนถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในระบบการจัดการคุณภาพและกระบวนการหลัก

ประโยชน์ของการรับรองมาตรฐานคืออะไร?

- ความพึงพอใจของลูกค้าจากการให้บริการผลิตภัณฑ์ที่สนองความต้องการลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงคุณภาพความปลอดภัย และการปฏิบัติตามกฎหมาย
- ต้นทุนในการดำเนินการที่ลดลงจากการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- สร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียได้แก่พนักงาน ลูกค้า และซัพพลายเออร์
- การจัดการความเสี่ยงที่ได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นด้วยความเสมอต้นเสมอปลายและความสามารถในการติดตามผลิตภัณฑ์และบริการได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการใช้เทคนิคการจัดการความเสี่ยง
- เป็นการรับรองทางธุรกิจที่น่าเชื่อถือ โดยการให้หน่วยงานอิสระเป็นผู้ตรวจสอบรับรองกับมาตรฐานที่ผ่านการยอมรับ

- โอกาสในการสร้างลูกค้ามากขึ้นโดยเฉพาะลูกค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีการควบคุมมาตรฐานที่เข้มงวดและมีการกำหนดเงื่อนไขในการจัดซื้อจะต้องผ่านมาตรฐานนี้

- การปฏิบัติตามกฎหมายโดยการทำความเข้าใจว่ากฎข้อบังคับต่างๆ นั้นมีผลกระทบกับองค์กรและลูกค้าขององค์กรอย่างไร

การพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 ให้กับผู้ประกอบการ

ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ให้สามารถแข่งขันรองรับความต้องการทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้จัดทำโครงการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพด้านการเพิ่ม Productivity และพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 ขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตด้านการบริหารจัดการ ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้พลังงาน ลดของเสียในกระบวนการผลิต มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการพัฒนาระบบ Logistics โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยบริหารจัดการ รวมถึงการยกระดับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ไทยไปสู่มาตรฐาน ISO 13485 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่จำเป็นอย่างมากกับการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่กำหนดให้อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ฯ ต้องได้รับมาตรฐาน ISO 13485 จึงจะได้รับการยอมรับและสามารถส่งออกระหว่างกันได้

จากการดำเนินโครงการฯ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำการพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 ให้กับโรงงานแล้วจำนวน 31 แห่ง ส่งผลให้มีโรงงานที่มีความพร้อมในการยื่นขอรับการรับรองมาตรฐาน ISO 13485 ในปี 2555 จำนวน 25 บริษัท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 78% ของจำนวนบริษัททั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือการพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 จำนวน 800 เล่ม เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป ในปี 2556 ได้รับงบประมาณให้ดำเนินโครงการต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผู้ประกอบการ/โรงงานให้มากขึ้นอีก จำนวนไม่น้อยกว่า 50 ราย และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบมาตรฐาน ISO 13485 ให้กับผู้ประกอบการในคลัสเตอร์อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ฯ จำนวนไม่น้อยกว่า 120 ราย เพื่อสร้างการตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยของเครื่องมือแพทย์ และนำไปพัฒนาให้ได้ตามข้อกำหนดมาตรฐานบริหารคุณภาพสำหรับเครื่องมือแพทย์ต่อไป

ที่มา : รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ประจำปี 2555

แนวโน้มการค้าชายแดนสดใส... โอกาสของภาคอุตสาหกรรม ภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน

เรวัติ แก้วณี
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมภาค

เป็น ที่ทราบกันดีว่าภาคการส่งออกเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศไทย โดยการส่งออกพึ่งพาตลาดหลักเพียงไม่กี่ตลาด เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกหลักของหลายๆ ประเทศในโลก ดังนั้น ในยุคที่ค่าเงินบาทผันผวนอยู่ในขณะนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในภาคการส่งออกของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs แต่ในยามนี้หากลองย้อนมองดูที่ตลาดการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านกลับมีแนวโน้มที่สดใส และมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สิ่งนี้น่าจะจุดประกายให้ผู้ประกอบการไทยได้หันกลับมามองตลาดใกล้เคียงที่สำคัญอย่างตลาดในประเทศเพื่อนบ้านให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะสามารถใช้เป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญอีกทางหนึ่งในยามที่ต้องรับมือกับวิกฤติความผันผวนของค่าเงินบาท และควรใช้โอกาสนี้ศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าและขยายตลาดเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านผ่านช่องทางการค้าชายแดนอย่างไม่ควรพลาด เพราะ “โอกาสเกิดขึ้นได้เสมอสำหรับผู้ที่มีมองเห็น”

◆ ความสำคัญของการค้าชายแดน

การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งต่ำ และยังเป็นแหล่งระบายสินค้าที่ล้นตลาดของไทย ตลอดจนยังเป็นช่องทางในการหาวัตถุดิบที่มีราคาถูกเพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตสินค้าภายในประเทศ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตทำให้สินค้าดังกล่าวมีราคาต่ำลง อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคภายในประเทศของไทยและสามารถส่งออกสินค้าที่มีราคาต้นทุนต่ำลง เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาในตลาดโลกเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยมีช่องทางค้าชายแดนตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านประมาณ 89 จุด (รวมจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราวและจุดผ่อนปรน) และมีแนวโน้มที่จะเปิดจุดการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้น โดยช่องทางการค้าชายแดนที่กระจายอยู่ตามจังหวัดชายแดนต่างๆ ก็มีกิจกรรมการค้าการลงทุนแตกต่างกันไป ซึ่งปัจจุบันการค้าชายแดนมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค โดยไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่จะช่วยสนับสนุนให้ไทยมีบทบาทในการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านเส้นทางสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค หรือที่รู้จักกันดีในนามของระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) สำหรับเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคนี้เชื่อมต่อระหว่างเมืองสำคัญในกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งประกอบด้วย 6 ประเทศคือ ไทย จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ สำหรับเส้นทางคมนาคมที่พัฒนาตามแผน GMS Economic Corridors แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ตามภูมิภาค ได้แก่ แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)

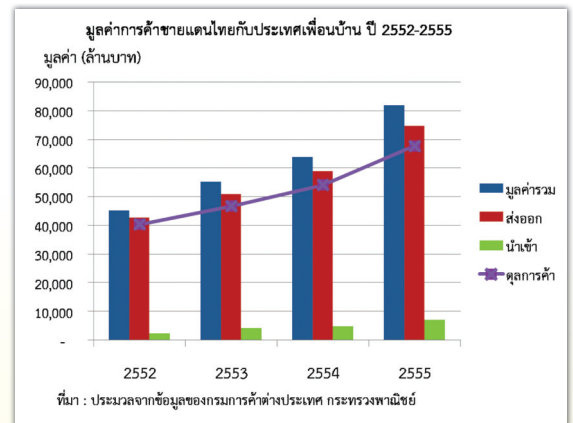
ภายหลังจากที่เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคเหล่านี้มีการพัฒนาแล้วเสร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวการค้าชายแดนที่มีเส้นทางเหล่านี้พาดผ่าน ทำให้มีปริมาณการขนส่งและกิจกรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องด้านอื่นเพิ่มมากขึ้นด้วย กอปรกับจะมีการรวมตัวกันเป็น AEC อย่างเต็มรูปแบบภายในปี 2558 ยิ่งทำให้การค้าชายแดนมีความคึกคักเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ทำให้ทราบว่า ปัจจุบันไทยได้ใช้เงินบาทในการทำการค้าขายแดนคิดเป็นสัดส่วน 50% ส่วนอีก 50% ใช้สกุลดอลลาร์สหรัฐฯ โดยลาวมีการใช้เงินบาทในการทำการค้าขายกับไทย 100% ขณะที่เมียนมาร์ กัมพูชา ก็ใช้สกุลบาทในการทำการค้าขายแดนกับไทยอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นมาเลเซียที่ยังใช้เงินริงกิตและดอลลาร์สหรัฐฯ มากกว่าใช้เงินบาท ซึ่งกระทรวงพาณิชย์กำลังอยู่ระหว่างการผลักดันให้มีการใช้เงินบาทในการค้าขายมากขึ้นย่อมจะส่งผลให้การค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสจะขยายตัวมากขึ้น โดยจะช่วยลดการพึ่งพาสกุลเงินที่สาม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการกระจายความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนจากการพึ่งพาสกุลเงินหลักของโลก และสามารถบริหารจัดการต้นทุนได้คล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยลดค่าธรรมเนียมและลดการขาดทุนจากการแลกเปลี่ยนเงินตรา สร้างความได้เปรียบให้กับผู้ประกอบการไทยเป็นผลดีต่อการเจรจาต่อรองราคาสินค้า และเพิ่มโอกาสในการขยายการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านได้มากขึ้น

♦ การค้าขายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันประเทศไทยได้ทำการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา คิดเป็นสัดส่วนถึง 70% ของการค้ารวม โดยมูลค่าการค้าขายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2552-2555 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.13 ต่อปี ในปี 2555 การค้าขายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่า 910,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 2.23 และในช่วง 4 เดือนแรก (มกราคม-เมษายน) ของปี 2556 มีมูลค่า 310,467 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 4.02 โดยมีมูลค่าการค้าขายแดนกับมาเลเซียมีมูลค่าสูงสุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะมาเลเซียเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในบรรดาประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมด และมีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการค้าที่เสรีมากกว่าประเทศอื่นๆ โดยในปี 2555 มีมูลค่าการค้ารวม 515,923 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.98 เมื่อเทียบกับปี 2554 เนื่องจากการส่งออกยางพาราไปยังมาเลเซียลดลงเป็นผลสืบเนื่องมาจากอุตสาหกรรมยานยนต์ในจีนชะลอตัวทำให้สต็อกยางจีนมีอยู่ในระดับสูง (ยางพาราส่งออกจากไทยไปมาเลเซียและส่งต่อไปยังจีน) นักลงทุนมีความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลก และสภาพความร่วมมือด้านยางระหว่างประเทศ (International Tripartite Rubber Organization: ITRC) ที่มีประเทศสมาชิก ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เห็นชอบในการแก้ปัญหาการค้ายางตกต่ำโดยการให้ประเทศสมาชิกลดการส่งออกในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ช่วงของการทดลองลดการส่งออก 6 เดือนแรก อยู่ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2555-วันที่ 31 มีนาคม 2556 ซึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว และสมาชิก 2 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ไม่เห็นด้วยที่จะมีการจำกัดการส่งออกยางพาราต่อไปอีก 6 เดือน ดังนั้น จึงถือว่าโครงการนี้ได้สิ้นสุดลงโดยปริยาย¹ จึงน่าจะส่งผลให้สถานการณ์การส่งออกยางพาราของไทยในระยะต่อไปกลับมาขยายตัวดีขึ้น รองลงมาได้แก่ เมียนมาร์ มีมูลค่าการค้ารวม 180,472 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.79 ลาว มีมูลค่าการค้ารวม 132,016 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.86 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ และกัมพูชา มีมูลค่าการค้ารวม 82,089 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.31 ตามลำดับ โดยลักษณะของการค้าที่ปรากฏให้เห็นในตลาดการค้าขายแดนทั้ง 4 ประเทศ ค่อนข้างมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การค้าขายแดนไทย-มาเลเซียซึ่งมีมูลค่าการค้าระหว่างกันสูงที่สุดนั้น ลักษณะการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียจะมุ่งเน้นที่สินค้าอุตสาหกรรม เช่น เครื่องจักรไฟฟ้าอื่นๆ และส่วนประกอบ ขณะที่มาเลเซียจะนำเข้าสินค้าในกลุ่มเกษตรเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรมต่อไป เช่น ยางพารา เป็นต้น นอกจากนี้ รูปแบบการชำระเงินยังมีความแตกต่างไปจากตลาดการค้าขายแดนอื่นๆ ด้วย โดยเน้นลักษณะการชำระเงินผ่านระบบธนาคารเป็นสำคัญ ในทางตรงกันข้ามสำหรับตลาดการค้าขายแดนในเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ระบบการนำเข้าและส่งออกยังคงเน้นในกลุ่มสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ และยังคงเห็นรูปแบบการชำระเงินผ่านระบบเงินสด หรือการใช้รูปแบบโปยกั๋ว² อยู่ในบางพื้นที่

มูลค่าการค้าขายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2552-2555 และอัตราการขยายตัว									
ประเทศ	มูลค่ารวม (ล้านบาท)						อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (%Δ) 2552-2555	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (%Δ) 2554-2555	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (%Δ) 2555-2556
	2552	2553	2554	2555	2556	ม.ค. - เม.ย.			
กัมพูชา	45,374	55,416	63,977	82,089	26,018	30,912	21.96	28.31	18.81
มาเลเซีย	387,297	497,590	560,655	515,923	176,156	168,633	11.06	-7.98	-4.27
ลาว	66,367	79,239	101,661	132,016	45,499	45,541	25.85	29.86	0.09
เมียนมาร์	134,766	137,869	164,375	180,472	50,797	65,381	10.44	9.79	28.71
รวม	633,805	770,114	890,669	910,500	298,470	310,467	13.13	2.23	4.02

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของการการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

¹ ข้อมูลจากเว็บไซต์ฐานเศรษฐกิจ <http://www.thanonline.com>, 10 พฤษภาคม 2556

² การทำธุรกรรมนอกระบบที่นิยมใช้ในการโอนเงินเข้าออกนอกประเทศโดยไม่ผ่านสถาบันการเงิน และเป็นธุรกรรมทางการเงินที่ไม่ทิ้งร่องรอยแห่งพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้ หรือเรียกว่า Paperless Transaction การใช้โปยกั๋วภาษาอังกฤษใช้ศัพท์ว่า Underground Banking หรือระบบธนาคารใต้ดิน

◆ โอกาสของภาคอุตสาหกรรมภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน

เมื่อการค้าชายแดนมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องติดต่อกันมาหลายปี นับเป็นโอกาสที่ดีของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมไทยที่จะสามารถขยายตลาดได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถขยายหรือย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีโอกาสเติบโตผ่านช่องทางการค้าชายแดน ได้แก่

■ **อุตสาหกรรมในกลุ่มอุปโภคและบริโภค** โดยปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ มีการนำเข้าสินค้ากลุ่มนี้จากไทยค่อนข้างมาก อาทิ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม เช่น เครื่องดื่มประเภทที่มีแอลกอฮอล์และไม่มีแอลกอฮอล์ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป น้ำตาลทราย อาหารสดและอาหารสดแช่แข็ง เป็นต้น กลุ่มผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกายและถนอมผิวพรรณ และเครื่องสำอาง เป็นต้น ซึ่งสินค้าไทยเหล่านี้เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภคในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมียนมาร์เนื่องจากผู้บริโภคชาวเมียนมาร์มีความเชื่อมั่นในตราสัญลักษณ์และคุณภาพของสินค้าไทยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว กอปรกับปัจจุบันเมียนมายังไม่สามารถผลิตสินค้าเหล่านี้ได้มากเพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ

■ **อุตสาหกรรมในกลุ่มเครื่องจักรกลประเภทต่างๆ** เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านของไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาทำให้มีความต้องการใช้เครื่องจักรกลเป็นจำนวนมาก และเป็นเครื่องจักรกลเกือบทุกประเภท ทั้งเครื่องจักรกลในภาคการเกษตร ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ยังมาจากภาคเกษตรยกตัวอย่างเช่น เมียนมาร์ เครื่องจักรกลการเกษตรมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจของเมียนมาร์ที่ภาคเกษตรกรรมมีบทบาทสูงถึงร้อยละ 44 ของ GDP และรัฐบาลยังให้การสนับสนุนการพัฒนาภาคเกษตรกรรม เพื่อให้เมียนมาร์มีศักยภาพในการผลิตและส่งออกในตลาดโลก โดยเฉพาะข้าว ซึ่งเป็นพืชเกษตรสำคัญที่เมียนมาร์ตั้งเป้าส่งออกเป็น 2 ล้านตันในปี 2556 จึงเป็นโอกาสสำหรับการส่งออกสินค้าเครื่องจักรกลทางการเกษตรของไทยไปเมียนมาร์ อาทิ รถไถนาเดินตาม รถแทรกเตอร์ เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง เครื่องสูบน้ำ และเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก เป็นต้น โดยสินค้าไทยในกลุ่มนี้นับว่าได้เปรียบจีนพอสมควรในด้านคุณภาพและอายุการใช้งานที่ยาวนานกว่า ตลอดจนสามารถถอดและประกอบเพื่อซ่อมบำรุงเองได้ง่ายแม้จะเสียเปรียบด้านราคาต่อจีนก็ตาม ขณะที่ความต้องการเครื่องจักรกลในภาคอุตสาหกรรมก็มีเพิ่มขึ้นจากการขยายการลงทุนของประเทศในสมาชิกอาเซียน และประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียนที่ต้องการเข้ามาขยายฐานการลงทุนในอาเซียน

■ **อุตสาหกรรมในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์** สินค้ากลุ่มนี้ยังมีโอกาสในการขยายการส่งออก เนื่องจากตลาดในหลายๆ ประเทศยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น และอัตราการครอบครองสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศกลุ่ม CLMV อันประกอบด้วยกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม ยังอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง ในระยะหลังก็เป็นที่ต้องการของประเทศเพื่อนบ้านของเรามากขึ้น เนื่องจากการเร่งพัฒนาโครงการก่อสร้างต่างๆ ให้พร้อมรับกับ AEC ที่ใกล้เข้ามาทุกขณะ นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจในการบริการและธุรกิจอื่นๆ ที่มีโอกาสเติบโตตามแนวชายแดน ได้แก่

■ **ธุรกิจโลจิสติกส์** การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น อีกทั้งการผ่อนคลากฎระเบียบด้านการคมนาคมขนส่งข้ามพรมแดนภายใต้กรอบ AEC ก็ยิ่งเอื้อให้เกิดกิจกรรมการคมนาคมขนส่งเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสของธุรกิจโลจิสติกส์ของไทยที่จะได้รับผลดีจาก

ความต้องการใช้บริการโลจิสติกส์ขนส่งระหว่างประเทศผ่านเส้นทางทางบกที่เพิ่มมากขึ้น ตามการเติบโตของการค้าและการลงทุนภายใต้ AEC อย่างไรก็ดี ท่ามกลางแรงกดดันด้านการแข่งขันที่จะยิ่งทวีความรุนแรงจากผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งต่างชาติ ที่มีเครือข่ายทั่วโลกที่เข้ามารุกตลาดทั้งในไทยและอาเซียนนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าตามแนวชายแดนคงต้องเร่งปรับการดำเนินธุรกิจให้มีความเป็นสากลมากขึ้น เพื่อให้แข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ เช่น การพัฒนาระบบการติดตามและตรวจสอบสินค้า การพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการขนส่งสินค้า และการหาพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น สำหรับธุรกิจคลังสินค้าเป็นธุรกิจที่กำลังมีความต้องการสูงในบางด้านการค้าชายแดนและมักจะมาพร้อมกับการเติบโตของธุรกิจขนส่ง เนื่องจากปริมาณการขนส่งที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นซึ่งประเด็นที่ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงในการทำธุรกิจคลังสินค้า คือ การพัฒนาคลังสินค้าให้สอดคล้องกับประเภทสินค้า เช่น สินค้าเกษตรจะต้องการคลังสินค้าประเภทไซโลและห้องเย็นที่สามารถจัดเก็บสินค้าให้เก็บรักษาได้เป็นเวลานาน

■ **ธุรกิจการท่องเที่ยว** การท่องเที่ยวเป็นสาขาที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในการผลิตสาขาต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการรองรับ และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจสถานที่พักผ่อน การขนส่ง การนำเที่ยว อาหารและเครื่องดื่ม และการผลิตสินค้าประเภทต่างๆ นับได้ว่าเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมสาขาต่างๆ ทำให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับสถานการณ์ของธุรกิจการท่องเที่ยวตามชายแดนมีการเติบโตเพิ่มขึ้น เห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทาง ผ่านด่านศุลกากรในปัจจุบันที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ ด่านมกดาหาร จังหวัดมกดาหาร ในปีงบประมาณ 2552-2555 จำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

ร้อยละ 23.08 ต่อปี โดยในปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554-กันยายน 2555) มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้า-ออก จำนวน 2,303,962 คน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.31 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ 2554 อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่ต้องการทำธุรกิจหรือขยายธุรกิจในด้านการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนนั้น ก็มีข้อควรคำนึงและต้องศึกษาให้รอบคอบ เช่น ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของด่านการค้าชายแดนนั้นๆ รูปแบบหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในทำเลดังกล่าว ศักยภาพความพร้อมของที่พักและจำนวนห้องพักที่รองรับในทำเลดังกล่าว รวมถึงการประเมินความต้องการที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต เป็นต้น

■ **ธุรกิจค้าปลีก** สำหรับการทำธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งตามแนวชายแดน เพื่อขายสินค้าให้กับลูกค้าที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านนั้น ผู้ประกอบการอาจต้องศึกษาความต้องการซื้อสินค้าของกลุ่มลูกค้าในประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น เพื่อที่จะหาสินค้าที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนั้นๆ ได้

■ **ธุรกิจส่งเสริมการค้า** การพัฒนาส่งเสริมการค้าเพื่อปล่อยเช่า เช่น ศูนย์การค้าพลาซ่าขนาดเล็กก็เป็นธุรกิจที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรที่จะต้องศึกษาองค์ประกอบต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ เช่น ที่ตั้งของศูนย์การค้า องค์ประกอบร้านค้าที่จะเข้ามาตั้งในศูนย์การค้า จำนวนของผู้คนที่เดินทางผ่านเข้ามา และระยะเวลาการเปิด-ปิดด่าน เป็นต้น

ทั้งนี้ กลุ่มประเทศ CLMV ยังมีความต้องการสินค้าและบริการด้านสุขภาพและความงาม โดยโอกาสการทำธุรกิจอาจจะเป็นไปได้ในลักษณะของการเข้าไปตั้งโรงพยาบาลสาขา คลินิกเฉพาะทาง และสำนักงานตัวแทนของโรงพยาบาล เพื่อรับผู้ป่วยเบื้องต้นในประเทศ CLMV รวมถึงบรรดานักท่องเที่ยว ซึ่งหากผู้ประกอบการ SMEs ที่เกี่ยวเนื่องสามารถสร้างพันธมิตรที่ดีได้กับกลุ่มลงทุนดังกล่าวก็น่าจะเป็นช่องทางที่ไม่ควรมองข้าม

◆ unasu

ในอนาคตหากมีการผลักดันให้มีการใช้เงินบาทในการค้าขายมากขึ้น จะส่งผลให้การค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสจะขยายตัวมากขึ้น รองรับการค้ารวมตัวเป็น AEC ที่จะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าระหว่างกันมากขึ้น สิ่งนี้เป็นโอกาสของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่จะใช้ศักยภาพความพร้อมในด้านต่างๆ ทำการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นการสร้างและหมุนรายได้ช่วยภาคการส่งออกโดยไม่รอคอยความหวังจากตลาดรายได้หลัก ที่กำลังได้รับผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้กระทรวงอุตสาหกรรมเองก็ได้มีมาตรการเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมให้มีความพร้อม และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในการเผชิญปัญหาความผันผวนค่าเงินบาทอยู่แล้ว อาทิ การจัดอบรมให้ความรู้ การป้องกันความเสี่ยงด้วยเครื่องมือทางการเงินต่างๆ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs ส่งเสริมให้มีการขยายตลาดสินค้าทั้งตลาดในประเทศ ตลาดชายแดน และตลาดประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้น สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน โดยมีโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ โดยการให้ความรู้ SMEs มุ่งเน้นการปฏิบัติให้เกิดผลเพื่อเพิ่มผลิตภาพและลดต้นทุนจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเพิ่มขีดความสามารถทางนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการไทยให้แข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันว่า หากพูดถึงสินค้าเมดอินไทยแลนด์ (Made in Thailand) ในตลาดประเทศเพื่อนบ้านนั้นว่ามีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับที่ดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงส่งผลให้ตลาดมีความนิยมและมีความต้องการสูง เนื่องจากผู้บริโภคใน CLMV ค่อนข้างมีพฤติกรรมบริโภคเลียนแบบสื่อไทย

ดังนั้น สิ่งสำคัญในยามนี้ผู้ประกอบการไทยจะต้องเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ อยู่เสมอ เช่น การยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐาน ศึกษาข้อมูลด้านการค้าการลงทุน พัฒนาทักษะความรู้ด้านภาษา ศึกษากฎระเบียบในแต่ละประเทศ เพื่อไม่ให้พลาดโอกาสกำลังเปิดกว้าง

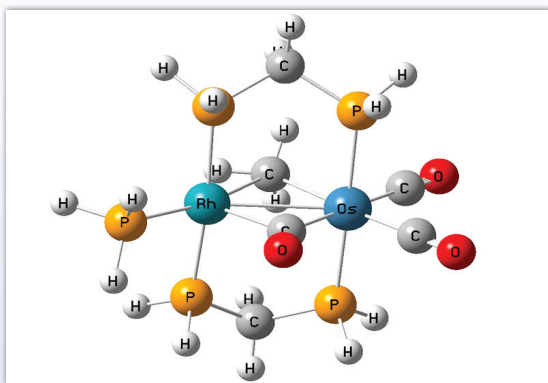
แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

- กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (<http://www.dft.go.th>). สถิติการค้าชายแดน, มิถุนายน 2556
- ด้านศุลกากรมุกดาหาร (<http://www.danmuk.org>). สถิติบุคคลเดินทางเข้า-ออก ด้านพรมแดนมุกดาหาร ประจำปีงบประมาณ 2552-2555, มิถุนายน 2556
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2555, เมษายน 2556
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. แนวโน้มการค้าชายแดนเติบโตสูงขึ้น...โอกาสการค้าและการลงทุน, กันยายน 2555
- ข้อมูลจาก http://eeas.europa.eu/delegations/thailand/index_en.htm, มิถุนายน 2556

โอกาสในการทำธุรกิจและแนวโน้ม อุตสาหกรรมเคมีในประเทศไทย

เพ็ญวิภา ไตรศิริพานิช
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

อุตสาหกรรมเคมีเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะในยุคสมัยใหม่ ทั้งนี้เพราะสารเคมีและผลิตภัณฑ์เคมีได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในทุกกระบวนการผลิต โดยเป็นส่วนประกอบและวัตถุดิบในเกือบทุกอุตสาหกรรม รวมทั้งส่วนที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมด้วย (ได้แก่ภาคการเกษตรและบริการ) โดยสารเคมีและผลิตภัณฑ์เคมีเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นส่วนหนึ่งของการแปรรูปวัตถุดิบ น้ำ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ อากาศ โลหะ และแร่ธาตุต่างๆ เพื่อเพิ่มคุณสมบัติและมูลค่าให้กับสินค้าต่างๆ มากมาย ซึ่งแต่ละอุตสาหกรรมมีการใช้สารเคมีในสัดส่วนที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานสูงถึงร้อยละ 15-84 (คิดตามมูลค่า) ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมีในสัดส่วนสูง เช่น เคหะสิ่งทอ ยา ขวดพลาสติก

ในระดับโลกธุรกิจเคมีมีการแข่งขันสูง โดยมีการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงสามารถใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากอุตสาหกรรมเคมีได้กลายเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมของผลิตภัณฑ์และการบริการ นับตั้งแต่การปรับปรุงจุดเล็กๆ ไปจนถึงการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับสูง นอกจากนี้อุตสาหกรรมเคมียังมีส่วนช่วยในการพัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีเจริญรุ่งเรืองอีกด้วย

นับได้ว่าเคมีมีส่วนช่วยให้โลกมีความก้าวหน้าอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์บางประเภทสามารถตอบสนองความ

ต้องการได้ทันที ส่วนบางประเภทเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับความต้องการในอนาคต ซึ่งจะเป็นการเปิดตลาดใหม่ๆ และสร้างโอกาสในการขับเคลื่อนนวัตกรรมของอุตสาหกรรมที่กล่าวมานี้ให้ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมเคมี

ทั่วโลกมีการนำเข้าเคมีในปี ค.ศ. 2012 คิดเป็นมูลค่ากว่า 1.03 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ และมีการส่งออกกว่า 996,000 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คาดว่าในปี ค.ศ. 2013 อุตสาหกรรมเคมีในตลาดโลกจะมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่างๆ โดยสหรัฐอเมริกามีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ซึ่งมีอัตราขยายตัวต่ำกว่าปีก่อนเล็กน้อย สาเหตุหลักมาจากการชะลอตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และการก่อสร้าง ยุโรปขยายตัวร้อยละ 0.3 ในขณะที่ปีก่อนหดตัวร้อยละ 2.0 คาดว่าภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นญี่ปุ่น) จะขยายตัวกว่าร้อยละ 8.1 เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมก่อสร้าง ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และสินค้าอุปโภคบริโภค กล่าวได้ว่าสถานการณ์อุตสาหกรรมเคมีของโลกมีแนวโน้มสดใสพอสมควร แม้ว่าเศรษฐกิจโลกจะเกิดความผันผวนในหลายภูมิภาค

สำหรับการเติบโตของอุตสาหกรรมเคมีในประเทศไทย พบว่ามีการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ค.ศ. 2012 มีการนำเข้าเคมีเป็นมูลค่ากว่า 493,727 ล้านบาท (รวมปิโตรเคมีขั้นต้นและขั้นกลาง) และส่งออกเป็นมูลค่ากว่า 344,366 ล้านบาท ขาดดุลประมาณ 149,361 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์สำคัญประกอบด้วย เคมีอนินทรีย์ เคมีอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี สี เครื่องสำอาง เกือบทุกผลิตภัณฑ์ขาดดุลการค้ามาโดยตลอด ยกเว้นเครื่องสำอางและเคมีอินทรีย์ที่มีมูลค่าการส่งออกมากกว่านำเข้า ทั้งนี้การผลิตเคมีภัณฑ์ของไทยส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศ โดยไทยมีศักยภาพในการผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นปลายกลุ่มเครื่องสำอางและเครื่องประทินผิวอื่น ๆ ได้ดี สามารถส่งออกไปยังตลาดโลกได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหนึ่งมาจากคุณภาพของสินค้าเป็นที่ยอมรับ

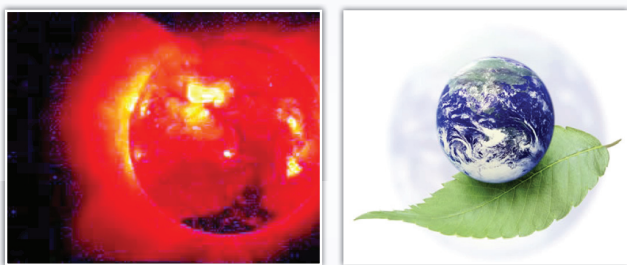
สำหรับการเติบโตของอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญ เช่น ยานยนต์ พลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีการขยายตัว

เฉลี่ยร้อยละ 15.4 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งจะส่งผลให้ความต้องการใช้สารเคมีในอุตสาหกรรมดังกล่าวมีการขยายตัวตามการเติบโตของอุตสาหกรรมข้างต้น

ความท้าทายของการทำธุรกิจเคมี

จากประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน การขาดแคลนพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังห่วยหรือลดลง ส่งผลให้ทุกฝ่ายให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวตามความต้องการของตลาดโลกที่มุ่งสู่สินค้าที่ประหยัดพลังงาน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอุตสาหกรรมในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายที่ทุกอุตสาหกรรมต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเคมีที่มักจะตกเป็นจำเลยของสังคมในแง่ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องค้นคว้าหาแนวทางพัฒนาการผลิตไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และต้องมีการนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าควบคู่กันไปด้วย

โดยเฉพาะในเรื่องของนวัตกรรม ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นเครื่องมือใหม่ทางยุทธศาสตร์การแข่งขันของธุรกิจภายใต้กรอบ Innovation Driven ในการสร้างความแตกต่างและสร้างมูลค่าหรือคุณค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างทันการณ์ ซึ่งผู้ผลิตจะต้องตื่นตัวและทันต่อความต้องการหลักหนีความจำเจในรูปแบบเดิมๆ ทั้งไลฟ์สไตล์และการบริโภคสินค้าของผู้บริโภค ดังนั้นในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงความเป็นผู้นำทางธุรกิจจะสามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยนวัตกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการค้นหาโอกาสด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะสนองตอบได้ตรงกับความต้องการของลูกค้าและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงกล่าวได้ว่านวัตกรรมและการสร้างสรรค์จะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญให้กับอุตสาหกรรมเคมีในยุคปัจจุบันและต่อไปในอนาคต

สิ่งที่ต้องเผชิญอีกประการหนึ่ง คือ ภาวะระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งหลายประเทศได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการประกาศเป็นกฎระเบียบ เช่น ภาวะระเบียบการควบคุมสารเคมี (REACH) ซึ่งนำโดยสหภาพยุโรป และแพร่ขยายวงกว้างไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น และยังมี การห้ามหรือจำกัดการใช้สารเคมี ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องค้นคว้าหาสารเคมีทดแทน เพื่อผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดหรือกฎระเบียบอื่นๆ อีกมากมาย

ที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวให้ทันทั่วทั้ง และฉกฉวยโอกาสในการทำธุรกิจบนเวทีการแข่งขันที่นับวันจะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น

AEC เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ไปครองมองข้าม

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ของ 10 ประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 หรือ พ.ศ. 2558 จะทำให้อาเซียนกลายเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น ประชากรรวมกันประมาณ 645 ล้านคน ผลิตภัณฑ์มวลรวมกว่า 3,126 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งจะเพิ่มความเข้มแข็งในการทำการค้ากับภูมิภาคอื่น และมีโอกาสในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อีกมาก จึงทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความน่าสนใจในการลงทุน โดยมีทำเลที่ตั้งที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายเชื่อมโยคมนาคม ทั้งทางถนน ท่าอากาศยาน ท่าเรือ เหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้ารวมทั้งเคมีภัณฑ์ไปสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ดังกล่าว

สรุป

อุตสาหกรรมเคมีของโลกมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีการแข่งขันสูง โดยมีประเด็นท้าทายที่มีผลกระทบต่อการทำธุรกิจเคมีที่สำคัญได้แก่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่แนวโน้มความต้องการสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการแข่งขันเพื่อสร้างความแตกต่างและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังต้องเผชิญกับกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งนับวันจะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม โอกาสในการลงทุนอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ในประเทศไทยนั้น กล่าวได้ว่ายังมีความน่าสนใจไม่น้อย ด้วยเหตุที่ความต้องการของตลาดเคมีภัณฑ์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ โดยประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในด้านวัตถุดิบสำหรับการผลิตในอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ เช่น การผลิตกรดอินทรีย์ต่างๆ โดยเฉพาะวัตถุดิบมันสำปะหลัง ซึ่งไทยมีศักยภาพในการผลิตสูงสามารถผลิตและส่งออกไปยังต่างประเทศได้ในปริมาณมากในแต่ละปี

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีศักยภาพในการผลิตอุตสาหกรรมเคมีขั้นปลาย เช่น เครื่องสำอาง จึงเป็นโอกาสที่ไทยจะเป็นฐานการผลิตที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าไปสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เนื่องจากความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยอาศัยการคิดค้นนวัตกรรมควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการประหยัดพลังงาน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

- ◆ ข้อมูลจาก <http://phus.org/news/2013-01-economic-outlook-global-chemical-industry.html>
- ◆ ข้อมูลสถิตินำเข้า-ส่งออกจาก Worldtrade Atlas
- ◆ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
Trade Measures Review 2010, กันยายน 2553

อรรชกา สีบุญเรือง

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การพัฒนาในปัจจุบันยึดโยงบริบทด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เป้าหมายภาคอุตสาหกรรมจึงต้องทำหน้าที่ทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างสมดุลของการพัฒนาในทุกภาคส่วนให้สามารถเติบโตและอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

วสารฯ ฉบับนี้นำท่านมาพบกับ **ดร.อรรชกา สีบุญเรือง** รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พูhreningแกร่งแถวหน้าของกระทรวงอุตสาหกรรม บทบาทที่ผ่านมาเป็นที่ประจักษ์ และอนาคตต้องติดตามกันต่อไป...

Q1: ท่านเคยดำรงตำแหน่งในหลายตำแหน่งของกระทรวงอุตสาหกรรม อยากให้เล่าประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา

“จากประวัติการทำงานชีวิตส่วนใหญ่จะอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) เป็นหลัก ประมาณปี 2548 ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุน (ระดับ 10 ชข) ได้ย้ายมาเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือ สศอ. ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ดี ก่อนหน้านี้ตอนที่อยู่บีโอไอก็ทำงานด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน ซึ่งก็เป็นงานเชิงวิชาการอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นในด้านการวางแผนและการพัฒนาอุตสาหกรรม เพราะฉะนั้นพอมายู่ที่ สศอ. ลักษณะงานก็เป็นเรื่องการทำนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้พบปะกับนักลงทุนผู้ประกอบการไทยรายสาขา ซึ่งต่างกับตอนที่อยู่บีโอไอส่วนใหญ่จะเจอกับนักลงทุนต่างชาติ

ในแง่ของการบริหารก็มีส่วนในเรื่องการพัฒนาคน เตรียมความพร้อม และการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมให้เป็นที่ยอมรับ เริ่มต้นผลักดันก็คือการเจรจากับธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะให้

Q2: ในฐานะหัวหน้ากลุ่มภารกิจ ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ที่ดูแล สศอ. ท่านได้มีนโยบายใด สศอ. ดำเนินงานอย่างไรบ้าง

ปกติ สศอ. ดำเนินงานหลักคือเรื่องนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และเรื่องของดัชนีอุตสาหกรรมระบบแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าต่างๆ สำหรับเป็นข้อมูลให้กับทั้งหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการ เรื่องดัชนีอุตสาหกรรมจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนในเรื่องของงานนโยบาย สศอ. ได้ทำการศึกษาวิจัยต่อเนื่องทุกปีอยู่แล้ว ซึ่งในปีงบประมาณใหม่จะต้องมาทบทวนดูกันว่ามียังอะไรบ้างที่เราจำเป็นต้องเร่งศึกษาเพิ่มเติม ทั้งรายสาขาและงานด้านต่างประเทศด้วย

Q3: งานของ สศอ. กับ อก. มีความ ใกล้ชิดกันในเรื่องนโยบาย ในขณะที่มี การดำเนินงานเรื่องใดเป็นพิเศษบ้าง

มีหลายเรื่องที่ สศอ. ดำเนินการอยู่ อย่างเรื่องรถยนต์ประหยัดพลังงานมาตรฐานสากล หรืออีโคคาร์ หรือแนวทางพัฒนารถไฟฟ้าขนส่งมวลชนและระบบขนส่งทางรางก็ใช้

ยุติการทำดัชนีอุตสาหกรรมที่เคยทำคู่ขนานไปกับของ สศอ. และให้รับเอาดัชนีอุตสาหกรรมของ สศอ. ไปใช้ ในที่สุดก็สำเร็จตอนหลังที่ย้ายมาแล้ว อยู่ที่ สศอ. 3 ปี แล้วก็ย้ายกลับไปเป็นเลขาธิการบีโอไอ ลักษณะงานเป็นเรื่องการส่งเสริมการลงทุน แต่ก็ยังมีหลายเรื่องที่ต้องติดต่อกับ สศอ. เพราะการดูภาพรวมของอุตสาหกรรม สศอ. จะมีการศึกษาไว้ค่อนข้างมาก ในขณะที่บีโอไอไม่ค่อยได้ศึกษา รวมทั้งเรื่อง AEC เพราะว่าบีโอไอก็ต้องส่งเสริมการลงทุนไทยในประเทศเพื่อนบ้าน ตรงนี้ก็เรียกได้ว่าเป็นงานที่สัมพันธ์กันอยู่บีโอไอครบ 4 ปี ก็ย้ายมาเป็นรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ได้มาดูแลสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) ซึ่งจากการที่เคยกำกับดูแล สศอ. มาก่อนจึงเป็นงานที่ไม่ยากเท่าไร รวมทั้งมีงานอื่นๆ ที่ต้องทำเป็น issue เช่น เรื่องของเศรษฐกิจพิเศษทวาย เรื่องอีโคคาร์ที่ สศอ. ดำเนินการอยู่

รวมทั้งการหามาตรการช่วยเหลือสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น 300 บาท สศอ. ก็เป็นตัวหลักในการรวบรวมมาตรการของทั้งกระทรวง ฉะนั้นในเชิงนโยบาย สศอ. จะมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานกับกรมต่างๆ ในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อที่จะรวบรวมจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

Q4: อยากให้ท่านได้ให้มุมมองการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบัน

ช่วงนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทั้งในแง่ของต้นทุน เช่น ในเรื่องของค่าแรงก็ดี ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือก็ดี รวมทั้งค่าเงินบาทที่ผันผวน ในขณะเดียวกันเราเองก็กำลังจะก้าวเข้าสู่ AEC การแข่งขันในอนาคตมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น เศรษฐกิจโลกก็ยังไม่ค่อยแข็งแรง ไม่ว่าจะอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ซึ่งตอนนี้กำลังจะกระทบกับจีนแล้วด้วย ฉะนั้นตลาดหลักๆ ของเรามีแนวโน้มที่เริ่มจะมีปัญหา จะเห็นว่าเริ่มที่จะกระทบต่อการส่งออกของเรา ครั้งนี้อาจจะไม่รวดเร็วเหมือนวิกฤตเศรษฐกิจโลกปี 2551 หรือเมื่อ 5 ปีก่อน ตอนนั้นการส่งออกหายไปอย่างรวดเร็ว กลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ถึงกับต้องปลด

พนักงานออกเป็นจำนวนมาก ครั้งนี้ถึงแม้มันจะไม่รุนแรง แต่ก็เริ่มมีสัญญาณว่าการส่งออกเริ่มชะลอตัว และจะมีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตของประเทศ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นที่น่ากังวล

ผู้ประกอบการเองควรจะหาตลาดใหม่ๆ ด้วยเพื่อที่จะชดเชยตลาดเก่า หรือแม้แต่ตลาดในประเทศก็ต้องหาดู รวมถึงตลาดเพื่อนบ้านที่มีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างสูง เราก็ควรจะมาดูประเทศใกล้เคียง ด้วย และต้องพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่ม Productivity รวมทั้งทำวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพราะในฐานะผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่จะหยุดนิ่งไม่ได้ ภาครัฐก็มีมาตรการที่สนับสนุนผู้ประกอบการตรงนี้ถ้ากลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ รวมตัวกันและมีข้อเสนอ มีมาตรการชัดเจน ก็จะช่วยให้เราสามารถทำงานบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนที่จะสู้กับปัญหา ซึ่ง สศอ. เองคงจะต้องมาช่วยดูว่าตอนนี้อุตสาหกรรมไหนกำลังจะมี

ปัญหาค่อนข้างมากและจะเข้าไปช่วยอย่างไร บางกลุ่มยังพอไปได้อย่างกลุ่มยานยนต์ยังไปได้ดีอยู่ แต่ว่ากลุ่มที่ตลาดหายความสามารถในการแข่งขันลดลง ต้องไปดูว่าจะช่วยให้ผู้ประกอบการเหล่านี้แข่งขันได้อย่างไร”

...ด้วยเวลาผูกคอต้าน คบต้องติดค้างหาโอกาสสัมภาษณ์รายละเอียดต่างๆ กันต่อไป หรือติดตามบทบาทของท่านกันได้ในแวดวงข่าวสารที่พูดถึงอยู่เสมอ...

ดัชนีอุตสาหกรรม ไตรมาสที่ 2 ปี 2556

ส่วนดัชนีอุตสาหกรรมและการวิเคราะห์
ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ดัชนีอุตสาหกรรม ในไตรมาสที่ 2/2556 (เมษายน - มิถุนายน 2556) เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน พบว่า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูป คงคลัง ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง เพิ่มขึ้น แต่ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม และดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม ลดลง

ดัชนีอุตสาหกรรม รายไตรมาส (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ไตรมาส 2/2555 (เม.ย. - มิ.ย.)	ไตรมาส 1/2556 (ต.ค. - ธ.ค.)	ไตรมาส* 2/2556 (เม.ย. - มิ.ย.)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับไตรมาส เดียวกันของปีก่อน (%)
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม)	179.77	181.04	170.39	-5.88	-5.22
ดัชนีการส่งสินค้า	198.67	204.75	192.27	-6.10	-3.22
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	189.08	197.92	199.53	0.81	5.53
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	161.70	162.24	170.89	5.33	5.68
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	114.15	116.85	113.94	-2.50	-0.18
ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	157.54	163.39	152.59	-6.61	-3.14
อัตราการใช้กำลังการผลิต	65.23	67.07	63.37		

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน พบว่า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง เพิ่มขึ้น แต่ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม และดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม ลดลง โดย

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม มี 27 อุตสาหกรรม ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตมอเตอร์ลิกเคอและมอเตอร์ การผลิตน้ำตาล การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การผลิตปูนซีเมนต์ ปูนขาวและปูนปลาสเตอร์ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนม การจัดเตรียมและการป้อนเส้นใยสิ่งทอรวมถึงการทอสิ่งทอ การผลิตเครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณ และของที่เกี่ยวข้อง การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การผลิตยางนอกและยางใน การหล่อดอกยางและการซ่อมสร้างยาง การผลิตลวดและเคเบิลที่หุ้มฉนวน เป็นต้น

ดัชนีการส่งสินค้า มี 25 อุตสาหกรรม ที่มีการส่งสินค้าเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การจัดเตรียมและการป้อนเส้นใยสิ่งทอรวมถึงการทอสิ่งทอ การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตเม็ดพลาสติก การผลิตสบู่มะม่วงซักฟอก เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการทำมาสะอาดและขัดเงา เครื่องหอมและสิ่งปรุงแต่งสำหรับประทินร่างกายหรือประเทืองโฉม การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนม เป็นต้น

ดัชนีอุตสาหกรรม รายไตรมาส (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ปี 2554				ปี 2555				ปี 2556	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1*	Q2*
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม)	188.68	182.57	197.96	125.08	175.72	179.77	176.35	179.92	181.04	170.39
ดัชนีการส่งสินค้า	192.52	181.46	205.86	131.16	183.43	198.67	202.49	205.20	204.75	192.27
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	185.99	187.34	195.19	169.59	183.94	189.08	185.28	188.52	197.92	199.53
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	146.01	150.45	164.93	204.40	163.42	161.70	154.88	163.23	162.24	170.89
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	118.88	116.21	119.79	110.01	115.50	114.15	116.23	116.05	116.85	113.94
ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	154.81	139.82	147.87	121.35	162.45	157.54	154.05	157.55	163.39	152.59
อัตราการใช้จ่ายการผลิต	63.68	60.31	65.44	47.75	63.37	65.23	66.22	66.99	67.07	63.37

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง มี 30

อุตสาหกรรมที่มีสินค้าสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตยานยนต์ การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตสารและผลิตภัณฑ์จากสาร การผลิตน้ำตาล การผลิตเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าขั้นมูลฐาน การผลิตมอเตอร์ลิกเคอและมอเตอร์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตเยื่อกระดาษ กระดาษ และกระดาษแข็ง การผลิตเครื่องที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด เป็นต้น

ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มี 28

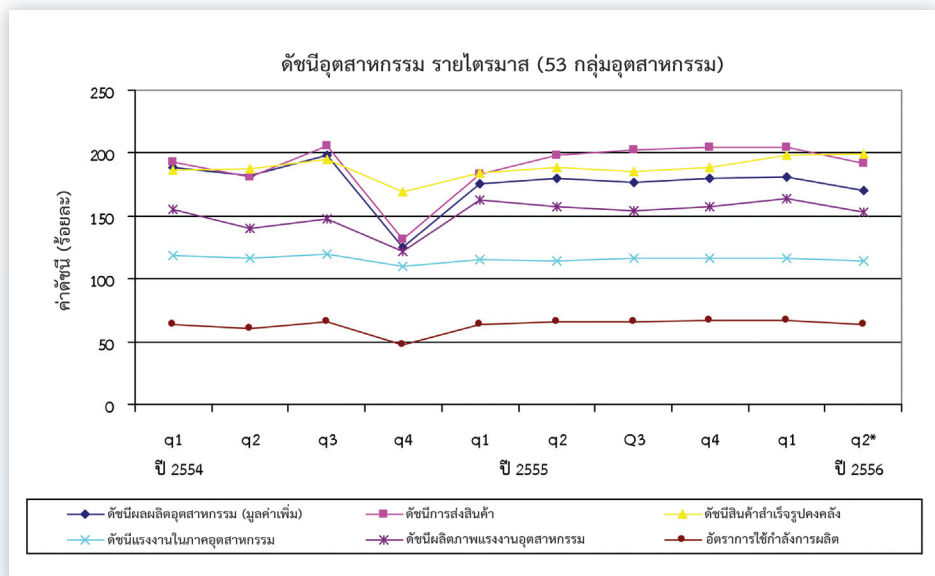
อุตสาหกรรมที่มีแรงงานเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตหม้อไอน้ำไฟฟ้า เซลล์ปฏิกิริยาและแบตเตอรี่ปฏิกิริยา การผลิตรถจักรยานยนต์ การผลิตยางนอกและยางใน การหล่อดอกยางและการซ่อมสร้างยาง การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในทางทัศนศาสตร์และเครื่องอุปกรณ์เกี่ยวกับการถ่ายภาพ การผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทอบ การผลิตเครื่องจักรที่ใช้กันทั่วไปอื่น ๆ การผลิตน้ำตาล การผลิตมอเตอร์ลิกเคอและมอเตอร์ การผลิตเครื่องที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด เป็นต้น

ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม มี 22

อุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ การผลิตเครื่องที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนม การจัดเตรียมและการป้อนเส้นใยสิ่งทอรวมถึงการทอสิ่งทอ การผลิตน้ำตาล การผลิตเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าขั้นมูลฐาน การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ การผลิตลวดและเคเบิลที่หุ้มฉนวน เป็นต้น

อัตราการใช้จ่ายการผลิต มี 27

อุตสาหกรรมที่มีอัตราการใช้จ่ายการผลิตเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การจัดเตรียมและการป้อนเส้นใยสิ่งทอรวมถึงการทอสิ่งทอ การผลิตเครื่องที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การผลิตปูนซีเมนต์ ปูนขาวและปูนปลาสเตอร์ การผลิตมอเตอร์ลิกเคอและมอเตอร์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตน้ำตาล การผลิตลวดและเคเบิลที่หุ้มฉนวน การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนม เป็นต้น

หมายเหตุ : * ข้อมูลเบื้องต้น

รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถเข้าดูได้ที่เว็บไซต์ สศอ. ที่ www.oie.go.th

เปิดประตู...สู่อินโดนีเซีย

อีกเป้าหมายหนึ่งของการลงทุนใน AEC

ธวัชวัน ไทยแก้ว

สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)

เป็นประเทศหมู่เกาะ ตั้งอยู่ในภูมิภาคอาเซียน ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่รวม 5,193,250 ตารางกิโลเมตร หรือใหญ่กว่าประเทศไทย 10 เท่า เป็นพื้นดิน 2,027,087 ตารางกิโลเมตร และทะเล 3,166,163 ตารางกิโลเมตร จึงเป็นประเทศหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่ต่างๆ กว่า 17,500 เกาะ มีเกาะใหญ่ 5 เกาะ ได้แก่ เกาะสุมาตรา เกาะชวา เกาะกาลิมันตัน เกาะสุลาเวสี และเกาะปาปัว จำนวนประชากรทั้งสิ้น 240 ล้านคน รองจากจีนในกลุ่ม AEC PLUS โดยประชากรส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 64 ของทั้งประเทศอาศัยกระจุกกันอยู่ในเกาะชวา ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองสำคัญทั้งจาการ์ตา และ สุราบายา เมืองใหญ่อันดับ 1 และ 2 ของอินโดนีเซีย (จำนวนประชากร 10 ล้านคน และ 2.5 ล้านคน ตามลำดับ) ในขณะที่บนเกาะสุมาตรา เกาะที่ใหญ่ที่สุดของประเทศที่เป็นแหล่งแร่ธาตุและแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ มีเมืองใหญ่ที่สุดของเกาะ และใหญ่ที่สุดอันดับ 3 ของอินโดนีเซีย คือเมืองเมดาน (จำนวนประชากร 2.1 ล้านคน) ซึ่งเป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของสุมาตราเหนือและประตูสำคัญของการนำเข้าของผลไม้ไทยกว่า 90% ผ่านทางท่าเรือเบลาวัน (Belawan Seaport) ที่เมืองแห่งนี้

แผนที่ประเทศอินโดนีเซีย

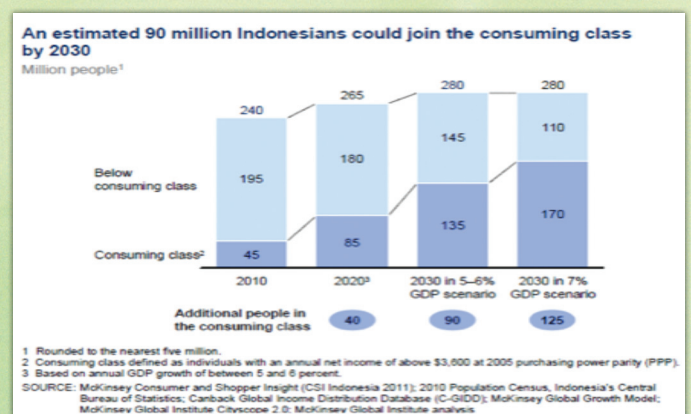
เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซีย

ในด้านเศรษฐกิจ อินโดนีเซียมีความโดดเด่นกว่าหลายประเทศในภูมิภาค โดยสามารถรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจจากร้อยละ 6 มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2555 ที่ผ่านมามีอัตราการเติบโตถึงร้อยละ 6.3 หรือมูลค่าประมาณ 1,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ๖ และถึงแม้ในช่วงปี 2552 ก็ไม่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกมากนัก พร้อม ๆ กับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานด้านความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

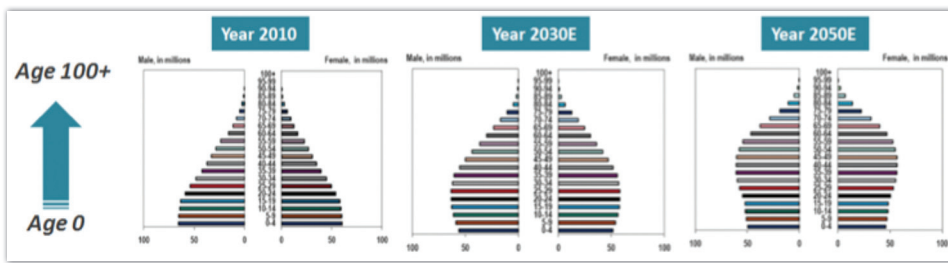
อินโดนีเซียขยับอันดับขึ้นมาจากลำดับที่ 25 ในปี 2555 จากปี 2550 ที่อยู่ในอันดับ 89 เรียกว่าน่าหน้าบราซิล อินเดีย และหลายประเทศในอาเซียนอย่างมาเลเซีย ไทย และฟิลิปปินส์ไปแล้ว ศักยภาพการเติบโตของอินโดนีเซียยังยืนยันได้จากการประมาณการของสำนักวิจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าภายในปี 2030 อินโดนีเซียจะมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 7 ของโลก จากอันดับ 16 ในปัจจุบัน โดยจะเป็นรองแค่เพียงจีน สหรัฐฯ อินเดีย ญี่ปุ่น บราซิล และรัสเซีย และแซงหน้าทั้งเยอรมันและอังกฤษ นอกจากนั้น อินโดนีเซียยังมีข้อได้เปรียบที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางเกษตรและอุตสาหกรรมที่อุดมสมบูรณ์ อาทิ เป็นผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันปาล์มอันดับหนึ่งของโลก เป็นผู้ผลิตโกโก้และดีบุกอันดับสองของโลก มีนิกเกิลและอลูมิเนียมมากเป็นอันดับ 4 และอันดับ 7 ของโลก และเป็นผู้นำในการผลิตเหล็ก ทองแดง และการประมง รวมถึงมีพลังงานสำรองทั้งน้ำมัน ถ่านหิน และแก๊สธรรมชาติจำนวนมาก ทำให้ประเทศหมู่เกาะนี้เป็นที่จับตามองจากนานาชาติ

โอกาสทางการตลาดและกำลังแรงงานขนาดใหญ่

ปัจจัยหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญที่คอยขับเคลื่อนเศรษฐกิจอินโดนีเซียให้เติบโตและดึงดูดการเข้ามาลงทุนทางตรงของบริษัทต่างชาติ เกิดจากศักยภาพของการบริโภคที่มหาศาลจากประชากร 240 ล้านคน และผลของการขยายตัวของจำนวนชนชั้นกลางที่กระจายตัวไปยังทุกเมืองสำคัญทั่วประเทศ นอกจากกรุงจาการ์ตา โดยสัดส่วนชนชั้นกลางเพิ่มขึ้นจาก 25% ในปี พ.ศ. 2542 เป็น 43% ในปี 2552 และแนวโน้ม ดังกล่าวจะยังคงเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจะเพิ่มกว่าเท่าตัวจากประมาณ 45 ล้านคนในปัจจุบัน เป็นราว 90 ล้านคน ในอีกสิบปี

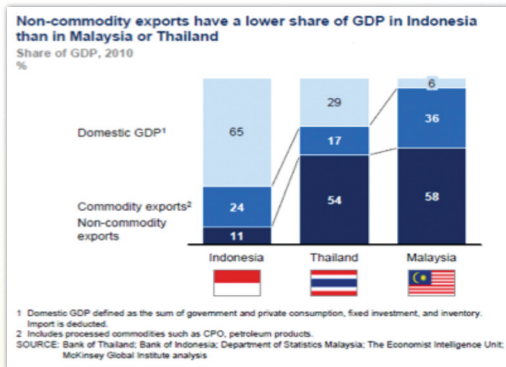
การเพิ่มขึ้นของจำนวนชนชั้นกลางของอินโดนีเซีย
(ที่มา: McKinsey Global Institute)

โครงสร้างของประชากร ของประเทศอินโดนีเซีย
(ที่มา : BKPM- Indonesia Investment Coordinating Board)

และอาจจะเพิ่มเป็นกว่า 130 ล้านคน ในอีก 20 ปีข้างหน้าหากเศรษฐกิจยังสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ปีละ 5-6% สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งสำหรับโครงสร้างประชากรของประเทศอินโดนีเซียคือในจำนวนประชากร 240 ล้านคน กว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนี้มีอายุต่ำกว่า 30 ปี โดยคาดว่าในอีก 20 ปีข้างหน้าอินโดนีเซียจะมีประชากรวัยแรงงาน (อายุระหว่าง 15 -64 ปี)

ราวร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 280 ล้านคน และร้อยละ 10 ของประชากร มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งหมายถึงกำลังแรงงานที่จะเข้ามาขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและผู้บริโภควัยหนุ่มสาวที่มีกำลังซื้อจำนวนมาก

โครงสร้างของ GDP ของอินโดนีเซียเทียบกับประเทศไทยและมาเลเซีย

(ที่มา: McKinsey Global Institute)

และเพียงในไตรมาสแรกของปี 2556 นี้มียอดขายสูงถึง 535,000 คัน จนมีรถยนต์เต็มท้องถนนมากกว่าที่โครงสร้างพื้นฐานเดิมและระบบขนส่งมวลชนที่มีอยู่สามารถรองรับกับการโตของเมืองได้อย่างทันการณ์

ความเสี่ยงที่มาพร้อมกับโอกาส

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น จึงเป็นโอกาสสำหรับนักธุรกิจไทยที่จะเข้าไปค้าขายและลงทุนในประเทศอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามยังมีความเสี่ยงหลายประการที่ต้องระมัดระวัง ประกอบด้วย

1. **กฎหมายและกฎระเบียบของประเทศอินโดนีเซีย** ที่มีแนวโน้มเอื้อประโยชน์และปกป้องธุรกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะธุรกิจที่กระทบกับชนชั้นล่างและชนชั้นกลางของประเทศ เช่น สินค้าเกษตรที่เปรียบเสมือนเหมือนสินค้าทางการเมือง หรืออุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่กฎหมายใหม่กำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติที่ 49% ลดลงจาก 80% ที่เคยอนุญาต เป็นต้น นอกจากนี้ในทางปฏิบัติยังมีความไม่สอดคล้องของกฎระเบียบสำหรับธุรกิจที่ใช้ในระดับประเทศกับระดับที่เกิดขึ้นจากการปกครองตนเองของท้องถิ่น และรัฐบาลท้องถิ่นอาจไม่ยอมรับข้อตกลงที่นักลงทุนต่างชาติทำกับรัฐบาลกลาง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและกฎระเบียบสำหรับธุรกิจภายในประเทศอยู่บ่อยครั้ง

2. **ความเสี่ยงเรื่องการคอร์รัปชัน** ที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่ทั่วไปของประเทศอินโดนีเซีย โดยปัจจุบันจากการจัดอันดับจาก world corruption index ประเทศอินโดนีเซียอยู่ในลำดับที่ 118 จาก 178 ประเทศทั่วโลก ในปี 2555

3. **โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์และการขนส่ง** ซึ่งเป็นปัญหาและเพิ่มต้นทุนให้กับภาคธุรกิจและผู้บริโภคถึงกว่า 20% ของต้นทุนทั้งหมด อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวที่จะส่งผลกระทบต่อขยายเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว จึงได้มีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างจริงจัง โดยประมาณการว่าจะมีการใช้จ่ายในการพัฒนาถนน ท่าเรือและท่าอากาศยาน ราว 150,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2557

4. **ความเสี่ยงอื่นๆ** เช่น ความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ การขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ สหภาพแรงงานที่เข้มแข็ง และการเข้าถึงข้อมูลทางธุรกิจที่สำคัญได้อย่างจำกัด เป็นต้น

ดังนั้น หากผู้ประกอบการรายใดมีความสนใจเข้ามาลงทุนหรือค้าขายในประเทศอินโดนีเซีย จำเป็นต้องศึกษาให้ถ่องแท้ และหาคู่ธุรกิจท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญ โดยอาศัย Keywords 4 คำ คือ Real Visit-Market Study-Know How & Know Who-Local Partners จึงจะสามารถเปิดประตูทางธุรกิจสู่อินโดนีเซียได้อย่างแข็งแกร่ง...

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, “คู่มือการค้าและการลงทุน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย”, 2555
2. สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงจาการ์ตา, บรรยายสรุปภาพรวมสาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยเอก ชินาพันธ์ และชัชวรินทร์ นิลการ, 2556
3. ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ (EIC), “เส้นทางที่ไม่เรียบ...แต่ได้ผลสูงในอินโดนีเซีย”, 2556
4. BKPM- Indonesia Investment Coordinating Board, สไลด์ประกอบการบรรยาย เรื่อง “INDONESIA updates: Performance and Outlook”, 2556
5. McKinsey Global Institute, เอกสารวิจัย “The archipelago economy: Unleashing Indonesia’s potential”, 2555

สศอ.

กับความสำเริง - รางวัลเกียรติคุณ
บัญชีภาครัฐดีเด่น 2 ปีซ้อน

กลุ่มบริหารการคลังและพัสดุ
สำนักบริหารกลาง

ทามที่กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง ได้นำระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ GFMIS (Government Fiscal Management Information System) เข้ามาให้ทุกส่วนราชการเริ่มใช้งานระบบจริงเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ทำให้ทุกส่วนราชการต้องปรับตัวและเรียนรู้งานคลัง ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ การเงิน บัญชีและพัสดุ ผ่านทางระบบดังกล่าว ซึ่งกลุ่มบริหารการคลังและพัสดุของ สศอ. ก็พยายามศึกษาและเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ของระบบ GFMIS ซึ่งมีการปรับปรุงรายละเอียดและวิธีการอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อให้งานการเงินการคลังของ สศอ. เป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์แบบ สามารถรายงานผลการดำเนินงานประจำปีได้อย่างถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

กรมบัญชีกลางได้เล็งเห็นความสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการเงินการคลังของประเทศ ที่จะต้องใช้ข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องน่าเชื่อถือและทันต่อเหตุการณ์ จึงได้เริ่มจัดทำโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS ในรูปแบบของการกำกับดูแลข้อมูลทางบัญชี โดยให้หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดควบคุมดูแลหน่วยงานภายใต้สังกัดให้ปฏิบัติงานในระบบ GFMIS ได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและ

เป็นปัจจุบัน เพื่อลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และในปี พ.ศ. 2554 กรมบัญชีกลางได้มอบรางวัล “ประกาศเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น” ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมอบรางวัลให้แก่ส่วนราชการ ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการระดับกรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลบัญชีของหน่วยงานแสดงรายได้ ค่าใช้จ่ายและฐานะการเงินที่ถูกต้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน เพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 กรมบัญชีกลางจัดงานมอบรางวัล “ประกาศเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554” เพื่อมอบรางวัลให้แก่ส่วนราชการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการระดับกรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 โดยมีส่วนราชการที่ผ่านเกณฑ์ฯ จำนวน 28 หน่วยงาน จากทั้งหมด 149 หน่วยงาน และได้มีการวัดผลในเชิงประสิทธิภาพ เพื่อคัดกรองส่วนราชการอีกชั้นหนึ่ง ปรากฏว่า สศอ. เป็น 1 ใน 9 หน่วยงาน ที่ได้รับประกาศเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 กรมบัญชีกลางได้จัดงานมอบรางวัล “ประกาศเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555” ซึ่งในปีนี้กรมบัญชีกลางได้วางหลักเกณฑ์การประเมินดังนี้

1. งบทดลองของส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายแสดงข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องตามดุลบัญชีทุกบัญชีทุกหน่วยเบิกจ่าย

2. งบทดลองของส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายไม่มีบัญชีหักเงินนำส่ง หรือบัญชีหักเงินสรับคงค้างในระบบ GFMS ทุกหน่วยเบิกจ่าย

3. 3.1 งบทดลองของส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายไม่มีบัญชีหักสินทรัพย์ (ระบุประเภท) คงค้างในระบบฯ

3.2 ส่วนราชการต้องประมวลผลค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์รายตัวเป็นประจำทุกเดือนภายในสิ้นเดือนถัดไป

4. งบทดลองของส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายมียอดคงเหลือของบัญชีเงินสดในมือถูกต้องตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวันในส่วนราชการจัดทำนอกระบบ GFMS ทุกหน่วยเบิกจ่าย

5. ส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายมีการจัดทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นเดือนทุกบัญชี ทุกหน่วยเบิกจ่าย

6. ส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายมีการบันทึกปรับปรุงบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ณ วันสิ้นปีงบประมาณให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ

7. ส่วนราชการระดับกรมส่งรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และสำเนารายงานการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางทราบ ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ดังนั้น เพื่อให้การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการเข้าตรวจประเมินหลักฐานทางบัญชียังสำนักงานสำหรับส่วนราชการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในเบื้องต้น และกรมบัญชีกลางได้เข้าตรวจหลักฐานทางบัญชีที่ สศอ. เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2556 เพื่อนำไปประมวลผลทางด้านประสิทธิภาพ ปรากฏว่า สศอ. เป็นส่วนราชการ 1 ใน 6 แห่ง ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่จะได้รับ “ประกาศเกียรติคุณบัญชีภาครัฐดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555” เป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน นับเป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจของ สศอ. ที่สามารถใช้งานระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ (GFMIS) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สัมกับ ความมุ่งมั่นและพยายามของเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารการคลังและพัสดุ สศอ. ทุกคน ที่ฟันฝ่าอุปสรรค จนสามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

อ้างอิง : หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.3/ว 399
ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554

เวทีเปิดรับความคิดเห็น
.....และร่วมสนุก

วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม : ได้เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมจากบุคคลภายนอก ความยาวไม่เกิน 2 - 3 หน้า
กระดาษ A4 พร้อมภาพประกอบ (ถ้ามี)

โดยส่งมาที่... **กลุ่มประชาสัมพันธ์และบริการห้องสมุด**
สำนักบริหารกลาง สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือ E-mail : oieclub@go.th
ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

 เจ้าของความคิดเห็นและบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร สศอ. จะได้รับของที่ระลึก หรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม โดยขอความกรุณาระบุ ชื่อ-นามสกุลจริง พร้อมทั้งที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของท่านให้ชัดเจน

 กองบรรณาธิการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการตัดทอนความยาว หรือข้อความในบางตอนออก เพื่อความเหมาะสมในกรณีที่ผลงานของท่านได้รับการตีพิมพ์

ทำอย่างไร ไม่เป็นโรคตับอักเสบ

สมพิศ นาคสุข

ศูนย์สารสนเทศเสริมสุขภาพอุตสาหกรรม

เมื่อ ช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา ขัปรถผ่านเห็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่มากมาย ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมูลนิธิโรคตับ เพื่อสร้างความตระหนักถึงภัยของไวรัสตับอักเสบบี และซี ที่เป็นสาเหตุให้เกิด “มะเร็งตับ” และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการป้องกันรักษาไวรัสตับอักเสบในประเทศไทย เนื่องในวันตับอักเสบโลก ปี 2556

จึงขอเสนอความรู้จากการค้นคว้าและได้รับความรู้จากคุณหมอผู้เชี่ยวชาญ นายแพทย์วุฒิศักดิ์ วิบูลย์ศิริกุล อายุรแพทย์ทางเดินอาหารและโรคตับ โรงพยาบาลศูนย์พระนครศรีอยุธยา และ แพทย์หญิงสุภาวดี เจียรกุล อายุรแพทย์ สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเรื่อง “โรคตับอักเสบ”

องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดให้วันที่ 28 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันตับอักเสบโลก (World Hepatitis Day) โรคตับอักเสบนับว่าเป็นปัญหาทางสาธารณสุขระดับโลกที่เป็นภัยคุกคามทวีปเอเชียอย่างต่อเนื่อง รวมถึงประเทศไทย ซึ่งยังมีอัตราเสี่ยงต่อการเป็นโรคตับอยู่มาก โดยเฉพาะโรคไวรัสตับอักเสบบี ซี

ตับและโรคตับอักเสบ

- **ตับ** เป็นอวัยวะภายในช่องท้องที่มีน้ำหนักมากที่สุด ทำหน้าที่หลายอย่าง เช่น สังเคราะห์โปรตีน (อัลบูมิน) สารอาหารที่จำเป็น กำจัดของเสีย สร้างและขับถ่าย ทางเดินน้ำดี ช่วยย่อยอาหารประเภทไขมัน เก็บสำรองอาหาร

- **โรคตับอักเสบ** หมายถึง โรคที่เซลล์ของตับมีการถูกทำลาย ซึ่งเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย โปรโตซัว สารพิษ ยาบางชนิดและสุรา ปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสและโรคตับอักเสบบีแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ชนิดเฉียบพลันและชนิดเรื้อรัง อาการของผู้ป่วยจะคล้ายคลึงกัน ต้องอาศัยการตรวจเลือดเพื่อดูอาการของตับและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

สถานการณ์โรคตับของโลกและประเทศไทย จากสถิติพบว่าประชากรโลกประมาณ 500 ล้านคน (คิดเป็น 1 ใน 12 ของทั้งหมด)ป่วยเป็นโรคตับอักเสบบีหรือตับอักเสบบี โดยผู้ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีแบบเรื้อรังมากกว่า 350 ล้านคนทั่วโลก และผู้ติดเชื้อ

ร้อยละ 5 ถึง 10 จะไม่สามารถกำจัดเชื้อออกไปได้และเกิดการติดเชื้อแบบเรื้อรัง โดยอาจเป็นพาหะหรือเป็นโรคตับอักเสบบีเรื้อรัง ผลตามมาคือโรคตับแข็งและมะเร็งตับ มีประชากรโลกเสียชีวิตจากโรคไวรัสตับอักเสบบีที่ไม่ได้รับการรักษา 1 ล้านคนต่อปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

นายแพทย์วุฒิศักดิ์ วิบูลย์ศิริกุล

แพทย์หญิงสุภาวดี เจียรกุล

ในประเทศไทยพบว่า มีผู้เป็นพาหะไวรัสตับอักเสบบีกว่า 3.5 ล้านคน และมีผู้ป่วยมะเร็งตับปีละ 12,000 ราย ส่วนไวรัสตับอักเสบบีนั้น ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อมากกว่า 170 ล้านคนทั่วโลก แสคนในประเทศไทย เนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองมีการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ทำให้กว่าจะทราบก็เกิดตับแข็งมีความรุนแรงของตับอักเสบบีมาก

ขณะที่คนส่วนมากกลัวจะติดโรคเอดส์มากกว่าตับอักเสบบี แต่ในความเป็นจริง ทุกปีมีผู้เสียชีวิตจากตับอักเสบบีหรือซีถึง 1.5 ล้านคน ซึ่งมากกว่าเสียชีวิตจากเอดส์

ทิศทางและแนวโน้มโรคไวรัสตับอักเสบบี จากการสำรวจทางซีโรในประชากรไทยปี 2549 ของ ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ รศ.พญ. วรณัฐ จงศรีสวัสดิ์ และคณะ พบว่า ความชุกพาหะของโรคไวรัสตับอักเสบบีร้อยละ 6 ถึง 8 ในผู้ใหญ่ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีไม่เกินร้อยละ 2.7 ส่วนไวรัสตับอักเสบบี ความชุกร้อยละ 1.1 ถึง 5 ในเด็ก ผู้เป็นพาหะไวรัสตับอักเสบบีประมาณร้อยละ 10 จะกลายเป็น

“ตับอักเสบเรื้อรัง” ตั้งแต่ปี 2535 ซึ่งกำหนดให้เด็กแรกเกิดทุกคนต้องได้รับวัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบีในแผนการวัคซีนแห่งชาติ ทำให้อัตราการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีลดลงอย่างมาก

อาการของโรคตับอักเสบ ส่วนใหญ่จะไม่มีอาการ ผู้ที่เป็นแบบเฉียบพลันจะอ่อนเพลีย ไม่มีแรง เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ปวดเมื่อยตามตัว อาจมีไข้ต่ำๆ ต่อมามีอาการตาและตัวเหลือง หรือเรียกว่า “ดีซ่าน” ปัสสาวะมีสีเข้ม อาจเจ็บบริเวณใต้ชายโครงขวาเล็กน้อย ตับและม้ามอาจโตเล็กน้อย หนักเข้าจึงเป็นแบบพังทลาย แต่ไม่ใช่อ้วนลงพุง ผู้เป็นพาหะไวรัสตับอักเสบบีประมาณร้อยละ 10 จะกลายเป็น “ตับอักเสบเรื้อรัง” (Chronic hepatitis) และบางรายอาจตามด้วย “ตับแข็ง” ผู้ป่วยที่มีอาการอาจมองเห็น แก้มตอบ บวมแบบกดบวมที่ขา ท้องมานน้ำ เล็บซีดขาว ขนรักแร้และขนหัวหน่าวบางลง อาจพบรอยแดง ๆ ที่ฝ่ามือ บริเวณเนินใต้หัวแม่มือ และไตนิ้วก้อย จุดแดงๆ บนหน้าอก หลัง แก้ม หรือตับพิการมีอันตรายมาก และภาวะ “ตับวาย” ได้ ท้องมาน อาเจียนหรืออุจจาระเป็นเลือด ใช้แขนขาเส้นกระดูก คลุ้มคลั่ง ดีซ่านมาก ไม่ปัสสาวะ เหลือ นอนราบไม่ได้ ซึม หดสติโคม่า และเสียชีวิตในที่สุด

ผู้ที่เป็นพาหะเรื้อรังของไวรัสตับอักเสบบี มีโอกาสเกิดมะเร็งตับสูงกว่าคนปกติประมาณ 30 ถึง 200 เท่า ในผู้ที่เป็นตับแข็งไม่ว่าจากสาเหตุใดก็ตามถือว่ามีความเสี่ยงสูงในการเกิดมะเร็งของตับ

โรคตับอักเสบติดต่อกันอย่างไร

การติดต่อของโรคไวรัสตับอักเสบบี หรือซี โดยการสัมผัสเลือด น้ำเหลือง สารคัดหลั่งของผู้ป่วยหรือผู้เป็นพาหะ เช่น ทางเลือด การใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน การสักที่ใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้มีเชื้อไวรัสอยู่ใช้ของส่วนตัวร่วมกัน เช่น มีดโกน แปรงสีฟัน ที่ตัดเล็บ การเพศสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อ การถ่ายทอดจากมารดาที่เป็นพาหะสู่ลูก การติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ซี ทางเพศสัมพันธ์และจากแม่สู่ลูกน้อยกว่าไวรัส บี มาก

ไวรัสตับอักเสบบี ซึ่งทำให้เกิดโรคตับอักเสบเฉียบพลัน เชื้อจะถูกขับถ่ายทางอุจจาระของผู้ป่วย ติดต่อกับการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่ปนเปื้อนเชื้อเข้าไปในร่างกาย ไวรัสตับอักเสบบี เป็นสาเหตุสำคัญของตับอักเสบเฉียบพลันและพบได้บ่อยในพื้นที่ที่ประชากรหนาแน่น เป็นปัญหาสาธารณสุขของไทย และเคยมีรายงานการระบาดจากการปนเปื้อนในโรงงานผลิตน้ำแข็งแห่งหนึ่ง การเดินทางของบางประเทศได้กำหนดให้ฉีดวัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบีเมื่อเดินทางมายังพื้นที่เสี่ยง จากข้อมูลการศึกษาของศาสตราจารย์นายแพทย์ยง ภู่วรวรรณ พบว่า ประชากรมีภูมิคุ้มกันจากการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีโดยไม่มีอาการนั้นลดลง ด้วยสุขอนามัยดีขึ้น แม้ไวรัสตับอักเสบบีจะหายเองได้ แต่บางรายมีอาการรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต

ป้องกันอย่างไร ไม่ให้เป็นโรคตับอักเสบ

เมื่อเราทราบวิธีติดต่อแล้ว การป้องกันเป็นสิ่งสำคัญ ได้แก่

- หลีกเลี่ยงการใช้ของมีคมหรืออุปกรณ์ที่อาจปนเปื้อนเลือดร่วมกับผู้อื่น งดการสำล่อนทางเพศ

- พบว่า เป็นพาหะของโรคควรระมัดระวัง ไม่ให้แพร่เชื้อไปให้ผู้อื่น
- ฉีดวัคซีนโดยเฉพาะในทารกแรกเกิด และเด็กกรรมพันธุ์ที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกัน

ในปัจจุบันมีวัคซีน ในการป้องกันโรคตับอักเสบบี 2 ชนิด คือ ไวรัสตับอักเสบบี และซี ซึ่งวัคซีนป้องกันตับอักเสบบีได้ฉีดให้กับทารกแรกเกิดทุกคนที่เกิดในไทยตั้งแต่ปี 2535 ส่วนตับอักเสบบีเอ มีวัคซีนป้องกัน แต่ยังไม่ได้อยู่ในแผน และมีการคิดค้นพัฒนา ยาต้านไวรัส ซึ่งมีประสิทธิภาพ รักษาไวรัสตับอักเสบบี และตับอักเสบบีในบางสายพันธุ์ ดังนั้น ผู้ที่เป็นโรคตับควรมาพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอตามแพทย์นัด ซึ่งหากโรคไวรัสตับอักเสบบีไม่ได้รับการรักษาแต่เนิ่น ๆ จะนำไปสู่โรคตับเรื้อรัง ตับแข็ง หรือมะเร็งตับ และตับวายในที่สุด

“จะเห็นว่าโรคตับอักเสบ ส่วนใหญ่เกิดจากไวรัส ซึ่งบางชนิดป้องกันได้ด้วยวัคซีน และสามารถมีให้แพร่ติดต่อมายังตัวเรา และผู้ใกล้ชิดด้วยสุขอนามัยที่ดี บางชนิดสามารถรักษาได้ถ้ามาพบแพทย์แต่เนิ่น ๆ และติดตามใกล้ชิด จึงขอให้ทุก ๆ ท่านดูแลรักษาตับของท่านให้ดี ไม่ให้โรคตับมาเบียดเบียน เพื่อให้สุขภาพ สบายใจทั้งตนเอง และครอบครัวทุก ๆ ท่านค่ะ”

อ้างอิง/ขอบคุณ :

- ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ. วัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบี เรื่อง ควรรู้สำหรับเวชปฏิบัติ
- รศ.พญ.วราวุธ จงศรีสวัสดิ์ และคณะ ความชุกของไวรัสตับอักเสบบี 12 ปี หลังโครงการวัคซีนแห่งชาติ ปี 2549
- พญ.สุภาวดี เจียรกุล และคณะ การสำรวจความชุกทางซีโรของภูมิคุ้มกันไวรัสตับอักเสบบี ในบุคลากรทางการแพทย์วารสารจดหมายเหตุทางการแพทย์ แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี 2550
- สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- www.wikipedia
- ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ และทีมงาน ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คุณลัดดา อินทสุร ศูนย์บริการสาธารณสุข 30 วัดเจ้าอาวาสำนึกอนามัย กรุงเทพมหานคร/เอื้อเฟื้อภาพ

เครือข่ายธุรกิจอุตสาหกรรมไทย

ธุรกิจโลจิสติกส์ 3PL กับการค้าระหว่างประเทศ

ทิศ

ทางและรูปแบบการค้าระหว่างประเทศของโลกในยุค 10 กว่าปีที่ผ่านมา ถูกกำหนดอยู่ในรูปแบบของเครือข่าย การผลิตระหว่างประเทศ (Global Production Networks : GPN) ซึ่งเป็นการแบ่งขั้นตอนการผลิตออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ โดยแยกการผลิตชิ้นส่วนไปยังแหล่งต่างๆ ในประเทศที่สาม แล้วนำมาประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อส่งออกไปยังประเทศคู่ค้า จากรูปแบบการค้าเช่นนี้ จึงทำให้ธุรกิจโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า (distribution) มีความสำคัญมากขึ้นตามไปด้วย เพราะการมีระบบโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าที่ครบวงจร มีความพร้อม มีประสิทธิภาพที่จะกระจายสินค้าทั้งภายในภูมิภาคเอเชียซึ่งเป็นฐานการผลิตด้วยตนเอง และไปทั่วโลกได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลไปถึงการแข่งขันของผู้ให้บริการธุรกิจโลจิสติกส์สมัยใหม่ที่ต้องพัฒนาให้สอดคล้องและตอบสนองกับขยายตัวทางการค้ามากยิ่งขึ้น

รูปแบบการค้ากับบทบาทของโลจิสติกส์

จากการแข่งขันของผู้ให้บริการธุรกิจโลจิสติกส์สมัยใหม่ที่ต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองกับการขยายตัวทางการค้าให้มากยิ่งขึ้นดังกล่าวยังมีผู้ให้บริการโลจิสติกส์แบบครบวงจร คือ Third Party Logistics

Provider (3PL/TPL) เข้ามาให้บริการด้าน outsource ทำหน้าที่บางอย่างแทนองค์กรที่อาจยังไม่มีเชี่ยวชาญ เช่น จัดการระบบ Supply Chain เช่น warehouse หรือ การขนส่ง (Transportation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น เป็นการลดต้นทุน และทำให้งานสำเร็จได้ด้วยความเร็ว โดยที่องค์กรจะสามารถใช้ทรัพยากรเพื่อมุ่งให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เป็นหัวใจขององค์กรแทน

ทั้งนี้ หากจะจำแนกกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้งหมดจะพบว่า มีมากมาย ตั้งแต่

- การบริหารจัดการคลังสินค้า (warehouse)
- การจัดการสินค้าคงคลัง (Inventory)
- การดำเนินพิธีการทางศุลกากร (customs clearance)
- การจัดเก็บและบรรจุ (pick and pack)
- การนำเข้าส่งออก (import/export)
- การติดฉลาก (labeling)
- การรับบรรจุหีบห่อ (packaging)
- การออกใบแจ้งหนี้ (invoicing)
- การติดตามสินค้า (track and trace)
- การตรวจสอบควบคุมสินค้า (Inspection and quality control) เป็นต้น

ซึ่งผู้ให้บริการสามารถให้ 3PL เข้าไปดำเนินการทั้งหมดของสายงานโลจิสติกส์ ตั้งแต่สินค้าออกจากโรงงานจนถึงมือผู้รับหรือใช้ 3PL ดำเนินการเฉพาะในส่วนใดส่วนหนึ่ง

สถานภาพการแข่งขันของ 3PL

จากตัวเลขผู้ประกอบการโลจิสติกส์รายใหญ่ในประเทศไทยพบว่า ส่วนมากเป็นต่างชาติที่มีชื่อเสียงอยู่ในแวดวงอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ส่วนผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่เป็น SMEs ซึ่งมีน้อยรายที่พอจะมีศักยภาพในการแข่งขันกับบริษัทต่างชาติ ทั้งเรื่องเงินทุน เทคโนโลยีและบุคลากร ทั้งนี้ บริษัทรับขนส่งที่เป็น SMEs ไทยหลายแห่งได้ปิดตัวลงเป็นจำนวนมาก หรือถูกซื้อกิจการไปโดยชาวต่างชาติจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ในปี 2542 จากข้อมูลการค้าบริการสาขาโลจิสติกส์ ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ พบว่า

- ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งทางบก ส่วนมากเป็นธุรกิจที่คนไทยถือหุ้น 97.95% และต่างชาติ 2.05%

มีผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ DHL (16%) ซีเมนต์ไทย (10%)

- ผู้ประกอบการขนส่งทางน้ำ มีผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย 93% และต่างชาติ 7%

ผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ NYK (14%) OOCL (12%)

- ผู้ประกอบการขนส่งทางอากาศ ผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย 64% และต่างชาติ 36%

ผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ TG NIPPON BFF

- ผู้ประกอบการคลังสินค้า ผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย 86% และต่างชาติ 14%

ผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ DHL (11%) CEVA (10%)

- ผู้ประกอบการธุรกิจตัวแทนออกของและตัวแทนขนส่งผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย 87% และต่างชาติ 13%

ผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ DHL (22%) NYK (20%) MAERSK (12%)

โอกาสและความท้าทาย ที่มาพร้อมกับการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ

จากการที่ไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 และมีการเร่งเปิดเสรีภาคบริการโดยมีสาขาโลจิสติกส์เป็น 1 ใน 5 สาขา ที่เร่งรัดให้มีการเปิดเสรี โดยเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนักลงทุนสัญชาติอาเซียนเป็น 70% ภายในปี 2556 ถือว่าเป็นโอกาสที่จะทำให้ไทยเข้าสู่ตลาดบริการที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และยังอาศัยความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์เชื่อมโยงไปสู่จีน โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงกันมากขึ้นในภูมิภาค และหาโอกาสในการเป็นพันธมิตรกับผู้ประกอบการต่างชาติรายใหญ่เพื่อเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในซัพพลายเชน เพื่อเรียนรู้การดำเนินกิจการในต่างประเทศที่มีระบบ มาตรฐาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไทยยังมีการเจรจาความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป ที่นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีธุรกิจโลจิสติกส์ที่เข้มแข็งและมีผู้ให้บริการ 3PL มากกว่า 400 บริษัท มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการธุรกิจที่หลากหลาย ตั้งแต่สินค้าประเภทอาหาร ยาและเภสัชกรรม ไปจนถึงสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องจักรที่ทันสมัย ในขณะเดียวกันก็เป็นความท้าทายสำหรับผู้ให้บริการธุรกิจ 3PL ของไทยที่อาจถูกธุรกิจ 3PL ข้ามชาติที่มีความชำนาญมากกว่า เข้ามาแบ่งพื้นที่ตลาดในประเทศได้ ดังนั้น ผู้ให้บริการ 3PL ของไทยจึงควรเร่งพัฒนาตนเองเพื่อสร้างศักยภาพและรักษาความสามารถในการแข่งขันเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาด การเจรจา FTA กับสหภาพยุโรปนี้จะเป็นการเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบมากกว่าอาเซียน ผู้ประกอบการไทยอาจต้องพบกับภาวะการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นมาก เพราะสาขาโลจิสติกส์ที่จะได้รับการคุ้มครองจะต้องมีกฎหมายระบุเป็นการเฉพาะก่อน ซึ่งขณะนี้ กระทรวงพาณิชย์กำลังยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการให้บริการโลจิสติกส์ พ.ศ. ... เพื่อกำหนดมาตรฐานการให้บริการและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันผู้ประกอบการในประเทศ

ความช่วยเหลือของภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องเร่งผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว แต่ผู้ประกอบการเองก็ควรเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยมองหาโอกาสเร่งพัฒนาตนเองเพื่อปรับตัวเพื่อให้แข่งขันให้ได้

อ้างอิงแหล่งข้อมูล :

1. “ธุรกิจบริการโลจิสติกส์”. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, มีนาคม 2555
2. “การเปิดเสรีโลจิสติกส์อาเซียน ...เอสเอ็มอีต้องเตรียมรับมือ”. บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด, 31 สิงหาคม 2553
3. “3PL ไทย-เทศ จัดกลยุทธ์สู้”. www.logisticsdigest.com, 13 May 2008
4. “ธุรกิจโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าในยุโรป/เบลเยียม”. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์, Thursday, 29 March 2007

❖ “รวมใจภักดิ์ รักแม่บ้าน”

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

คณะผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ สศอ. เข้าร่วมงานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จัดขึ้นภายใต้ชื่อ “อุตสาหกรรม รวมใจภักดิ์ รักแม่บ้าน” โดยมีการร่วมร้องเพลง

สรรเสริญพระบารมี และจุดเทียนชัยถวายพระพรเพื่อแสดงพลังความจงรักภักดี เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 81 พรรษา 12 สิงหาคม 2556 ในวันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2556 ณ เอเชียทีค เดอะริเวอร์ฟรอนท์ ถนนเจริญกรุง กรุงเทพฯ

❖ ปลุกต้นไม้คืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน 12 สิงหาคมทราชีนี'56

ดร.สมชาย หาญหิรัญ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ร่วมด้วยคณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ สศอ. ร่วมกิจกรรมปลุกต้นไม้ เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งจัดขึ้นภายใต้ชื่องาน “ปลุกต้นไม้ คืนสู่แผ่นดิน 12 สิงหาคมทราชีนี'56” โดยมีนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ อดีตรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเปิดงาน และมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวง อุตสาหกรรม ส่วนภูมิภาค องค์กรต่างๆ และประชาชนเข้าร่วม ณ บริเวณพื้นที่กองบิน 1 ต.หนองไผ่ล้อม อ.เมือง จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2556

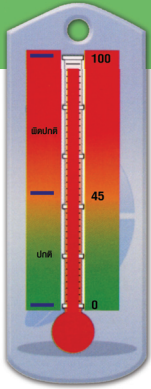
❖ สศอ. แลกข่าวดัชนีอุตสาหกรรม มิ.ย. 56

ดร.สมชาย หาญหิรัญ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม แลกข่าวประเด็น “ดัชนีอุตสาหกรรมเดือนมิถุนายน 2556” พร้อมทั้งคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรมครึ่งปีหลัง 2556 โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) เดือนมิถุนายน 2556 หดตัวลดลง ร้อยละ 3.5 สาเหตุหลักมาจากอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการปรับตัวลดลงร้อยละ 15.53 อัตราการใช้กำลังการผลิตอยู่ที่ 64.09 โดยมีสื่อมวลชนแขนงต่างๆ สนใจเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก เมื่อวันศุกร์ที่ 26 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องประชุม 202 สศอ.

❖ สศอ.จัดเสวนา “Trans-Pacific Partnership (TPP) กับภาคอุตสาหกรรมไทย”

ดร.สมชาย หาญหิรัญ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นประธานการจัดเสวนาเรื่อง “Trans-Pacific Partnership (TPP) กับภาคอุตสาหกรรมไทย” โดยมีนายศิริรุจ จุลกะรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ เป็นวิทยากรบรรยาย ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมเสวนาจำนวนมาก จัดขึ้น ณ ห้องประชุม 601 สศอ. เมื่อวันอังคารที่ 6 สิงหาคม 2556

หลักการพิจารณา EWS-IE เทอร์โมมิเตอร์

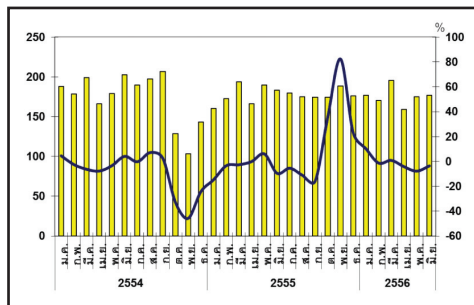
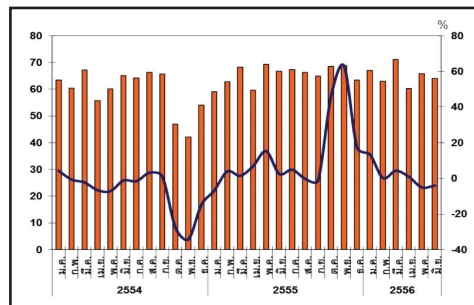
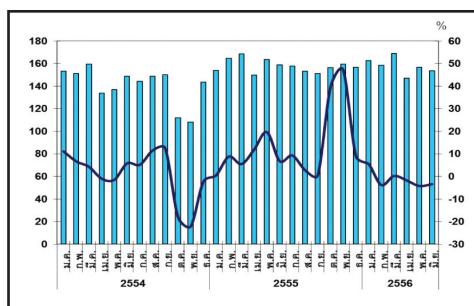
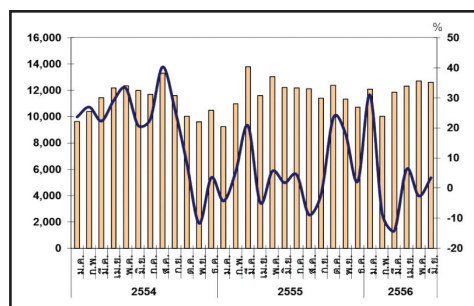
EWS-IE เทอร์โมมิเตอร์ เป็นเครื่องมือที่มีความสามารถในการชี้แนะภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นระยะเวลา 2 เดือน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ระดับปกติ และ ระดับผิดปกติ โดยระดับของเหลวในเทอร์โมมิเตอร์ คือ ค่าความน่าจะเป็น (%) ถ้ามีระดับตั้งแต่ 0.45 ของเหลวจะเป็นสีเขียว หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์ปกติ หากมีระดับมากกว่า 45 ขึ้นไปของเหลวจะเปลี่ยนเป็นสีแดง หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติ

EWS-IE เดือนสิงหาคม 2556

ส่งสัญญาณปกติ แต่มีตัวแปรขึ้นบางตัว ส่งสัญญาณด้านลบ เช่น การนำเข้าสินค้าทุน และการลงทุนภาคเอกชน ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอาจมีแนวโน้มชะลอตัว ซึ่งมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนได้หดตัวอย่างต่อเนื่องจากการนำเข้าในกลุ่มอากาศยาน เครื่องจักร และ อุปกรณ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมลดลง ขณะที่ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนหดตัว ตามการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ โดยเฉพาะที่ใช้ในอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก สำหรับตัวแปรขึ้นที่ส่งสัญญาณขยายตัว ได้แก่ มูลค่านำเข้าสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป เป็นผลมาจากการนำเข้าสินค้าในกลุ่มเชื้อเพลิง และ สินแร่ และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวตามการใช้จ่ายในหมวดสินค้าไม่คงทน ซึ่งสะท้อนมาจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในหมวดอาหาร เครื่องดื่ม และ ปริมาณการใช้เชื้อเพลิง

	ปี 2555				ปี 2556					ที่มา
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	
สถานการณ์ภาคการผลิตภายในประเทศ										
ดัชนีผลผลิต	175.7 (-6.9)	179.8 (-1.5)	176.4 (-10.9)	179.9 (43.8)	181.0 (3.0)	170.4 (-5.2)	159.2 (-4.2)	175.2 (-7.8)	176.8 (-3.5)	สตอ.
ดัชนีการส่งสินค้า	183.4 (-4.7)	198.7 (9.5)	202.5 (-1.6)	205.2 (56.5)	204.8 (11.6)	192.3 (-3.2)	180.2 (3.3)	200.6 (-4.6)	196.0 (-7.2)	สตอ.
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	183.9 (-1.1)	189.1 (0.9)	185.3 (-5.1)	188.5 (11.2)	197.9 (7.6)	199.5 (5.5)	194.3 (1.9)	197.7 (1.3)	206.6 (13.9)	สตอ.
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	115.5 (-2.8)	114.1 (-1.8)	116.2 (-3.0)	116.0 (5.5)	116.9 (1.2)	113.9 (-0.2)	110.4 (0.1)	116.3 (-0.7)	115.1 (0.1)	สตอ.
อัตราการใช้กำลังการผลิต	63.4 (-0.5)	65.2 (8.2)	66.2 (1.2)	67.0 (40.3)	67.1 (5.8)	63.4 (-2.8)	60.2 (1.0)	65.8 (-5.0)	64.1 (-4.0)	สตอ.
สถานการณ์ภาคการผลิตโลก										
Global Manufacturing PMI	51.2 (-9.8)	50.4 (-5.7)	48.4 (-3.6)	49.6 (-0.8)	51.1 (-0.1)	50.5 (0.3)	50.4 (-1.9)	50.6 (0.0)	50.6 (3.1)	JPMorgan
Global Manufacturing Output Index	52.4 (-10.0)	51.1 (-4.7)	48.1 (-4.3)	49.8 (-1.4)	52.0 (-0.7)	51.3 (0.5)	51.2 (-3.6)	51.3 (0.6)	51.4 (4.7)	JPMorgan
Global Manufacturing New Orders Index	51.4 (-11.5)	48.4 (-7.4)	47.3 (-4.0)	49.5 (0.7)	51.8 (0.7)	51.2 (5.9)	50.8 (-1.9)	51.3 (-0.4)	51.5 (23.2)	JPMorgan
Global Manufacturing Input Prices Index	55.4 (-26.0)	50.4 (-24.3)	49.0 (-13.9)	54.7 (10.6)	54.3 (-2.0)	50.4 (0.0)	50.3 (-10.5)	50.2 (0.0)	50.7 (13.2)	JPMorgan
Global Manufacturing Employment Index	55.1 (-8.3)	51.2 (-5.2)	49.8 (-2.9)	49.8 (-2.4)	50.5 (-1.1)	50.0 (-2.3)	50.2 (-2.0)	50.3 (-2.3)	49.6 (-2.7)	JPMorgan

หมายเหตุ: () หมายถึง อัตราการขยายตัว (%)

ดัชนีผลผลิต
อุตสาหกรรม
(ถ่วงน้ำหนัก
มูลค่าเพิ่ม)อัตราการใช้
กำลังการผลิตดัชนีผลิต
ภาพแรงงาน
อุตสาหกรรมมูลค่าการนำเข้า
วัตถุดิบ
(ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

	ปี 2555				ปี 2556					ที่มา
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	
ตัวแปรชี้เป้าเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม										
ปัจจัยภายในประเทศ										
ด้านการผลิต										
มูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	34,010.7 (8.1)	36,835.8 (0.9)	35,716.0 (-2.4)	34,452.5 (14.3)	33,986.4 (-0.1)	37,649.2 (2.2)	12,322.6 (6.3)	12,699.8 (-2.6)	12,626.8 (3.5)	รพท.
มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	14,077.3 (14.1)	14,956.8 (25.9)	15,377.4 (19.0)	16,556.3 (44.2)	14,587.7 (3.6)	14,992.6 (0.2)	5,115.5 (4.8)	5,206.6 (-0.7)	4,670.6 (-3.4)	รพท.
ดัชนีชี้แนวโน้มกิจกรรมระยะสั้น	128.9 (1.3)	130.9 (1.8)	131.4 (1.8)	132.9 (6.4)	133.6 (3.6)	134.5 (2.7)	135.1 (4.0)	133.9 (3.4)	134.4 (0.8)	กระทรวงพาณิชย์
ความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม 3 เดือนข้างหน้า	107.8 (-5.5)	109.8 (-3.3)	104.7 (0.8)	100.7 (-3.2)	101.3 (-6.1)	99.4 (-9.5)	99.1 (-12.0)	100.4 (-9.6)	98.7 (-6.7)	ส.อ.ท.
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	223.8 (5.7)	247.8 (16.6)	250.9 (15.8)	253.1 (24.3)	249.7 (11.5)	240.8 (-2.8)	242.3 (-0.9)	240.5 (-3.4)	239.8 (-4.1)	รพท.
ราคาน้ำมันดิบ	102.9 (10.0)	93.4 (-8.6)	92.2 (2.7)	88.0 (-6.4)	94.3 (-8.3)	94.1 (0.7)	92.0 (-10.9)	94.5 (-0.2)	95.8 (16.4)	EIA
อัตราแลกเปลี่ยน บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ	31.0 (1.5)	31.3 (3.4)	31.4 (4.1)	30.7 (-1.1)	29.8 (-3.9)	29.9 (-4.5)	29.1 (-5.9)	29.8 (-5.0)	30.8 (-2.6)	รพท.
อัตราแลกเปลี่ยนบาท/100 เยน	39.2 (5.5)	39.1 (5.2)	39.9 (3.0)	37.8 (-5.7)	32.3 (-17.4)	30.3 (-22.4)	29.8 (-21.5)	29.5 (-25.0)	31.7 (-20.7)	รพท.
อัตราแลกเปลี่ยนบาท/ยูโร	40.6 (-2.7)	40.2 (-7.8)	39.3 (-7.8)	39.8 (-4.7)	39.4 (-3.2)	39.0 (-2.8)	37.8 (-7.1)	38.6 (-3.6)	40.7 (2.4)	รพท.
ด้านการบริโภค										
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค	24.3 (29.0)	26.4 (36.0)	29.6 (-0.1)	35.5 (67.7)	34.5 (41.6)	40.5 (53.1)	42.2 (73.7)	40.1 (46.4)	39.1 (41.7)	กระทรวงพาณิชย์
ดัชนีอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	143.3 (3.5)	146.5 (4.8)	150.0 (6.8)	148.3 (7.4)	148.8 (3.8)	147.8 (0.9)	147.4 (1.8)	147.8 (0.1)	148.1 (0.8)	รพท.
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง	115.6 (-14.4)	82.5 (-9.4)	83.0 (1.5)	146.0 (-5.8)	110.0 (-4.8)	80.3 (-2.6)	88.9 (-10.9)	75.3 (-1.9)	76.9 (8.4)	คำนวณโดย สศค. ข้อมูลจาก สศก.
ด้านตลาด										
ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย (SET)	1,147.2 (14.7)	1,180.7 (10.4)	1,241.9 (19.4)	1,338.3 (34.0)	1,525.6 (33.0)	1,537.3 (30.2)	1,597.86 (30.1)	1,562.07 (36.8)	1,451.90 (23.9)	ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย
ปัจจัยต่างประเทศ										
ดัชนีชี้เป้าเศรษฐกิจสหรัฐฯ	100.1 (-0.3)	100.1 (-0.1)	100.0 (0.4)	100.3 (0.6)	100.6 (0.5)	101.0 (0.9)	100.8 (0.7)	101.0 (0.9)	101.2 (1.2)	OECD
ดัชนีชี้เป้าเศรษฐกิจญี่ปุ่น	100.2 (-0.2)	100.1 (-0.2)	99.8 (-0.3)	99.9 (-0.3)	100.5 (0.3)	101.1 (1.0)	100.9 (0.8)	101.1 (1.0)	101.2 (1.3)	OECD
ดัชนีชี้เป้าเศรษฐกิจยูโร	99.8 (-1.8)	99.6 (-1.7)	99.3 (-1.3)	99.4 (-0.6)	99.8 (0.0)	100.2 (0.6)	100.1 (0.4)	100.2 (0.6)	100.4 (0.9)	OECD
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคสหรัฐฯ	75.5 (3.3)	76.3 (6.2)	75.0 (25.7)	79.4 (22.5)	76.7 (1.5)	81.7 (7.0)	76.4 (0.0)	84.5 (6.6)	84.1 (14.9)	University of Michigan
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคญี่ปุ่น	39.6 (-1.0)	40.5 (16.5)	40.5 (7.0)	39.2 (3.1)	44.1 (11.4)	45.0 (11.1)	44.5 (11.0)	46.0 (13.0)	44.6 (9.3)	ESRI
ดัชนีความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจยูโร	94.1 (-12.2)	92.4 (-12.2)	88.3 (-10.2)	88.5 (-5.2)	91.3 (-2.9)	91.1 (-1.4)	89.7 (-4.8)	90.9 (-0.7)	92.6 (1.2)	EUROSTAT

หมายเหตุ: () หมายถึง อัตราการขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า (%)